

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

בפני כב' השופטת ורד שביט פינקלשטיין

בעניין: עזבון המנוח ש' ר' ז"ל

התובע: ר' ר'
ע"י עו"ד רמי פילו ואח'

נגד

הנתבעים: 1. האפוטרופוס הכללי במחוז תל-אביב

2. א' מ'
ע"י עו"ד אבי גפן

3. נ' ק'
ע"י עו"ד פרי מרקו

4. ד' נ' ר'
5. א' ר'

1

פסק דין

2

3

4

1. בפסק דין זה, הנני נדרשת להכריע בשתי תובענות בעניין ירושתו של מר ש' ר' ז"ל (להלן: "המנוח"),
ואלו הן:

5

6

7

האחת - תובענה שהוגשה ע"י התובע (אחיו של המנוח) לביטול צו ירושה שניתן ביום 1.2.2018 ע"י
הרשם לענייני ירושה על פיו היורשים הינם הנתבעים 2-5 (בת זוגו של המנוח, בתו ונכדיו) (ת"ע
19-03-53265) (להלן: "התובענה לביטול צו ירושה").

9

10

11

השנייה - תובענה שהוגשה ע"י התובע לקיום צוואת המנוח מיום 4.1.2010 וכתבי התנגדות לה
שהוגשו הנתבעות 2-3 (ת"ע 19-04-57970 ות"ע 19-04-58014) (להלן: "התובענה לקיום צוואה וכתבי
ההתנגדות לקיומה").

13

14

15

2. יצוין, כי ביום 28.6.18 הגישה הנתבעת 2 תביעה רכושית כנגד התובע (כאן) למתן פסק דין הצהרתי
לפיו 7.5/60 מהזכויות מהבניין שרשום על שם התובע והיה שייך להוריהם המנוחים של המנוח
והתובע שייכים לנתבעת 2 מכוח היותה יורשת של מחצית מעזבון המנוח בהתאם לצו הירושה שניתן
(תמ"ש 18-06-67077) (להלן: "התביעה הרכושית בעניין היקף העזבון").

18

19

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 יצוין כי במסגרת בתביעה הרכושית נקבע כי הדיון בתביעה הרכושית יוקפא עד להכרעה בתובענה
2 לביטול צו הירושה ובתובענה לקיום הצוואה כמפורט לעיל (ר' החלטתי מיום 29.11.18 בתביעה
3 הרכושית לעיל).
4
5 **תמצית הרקע העובדתי והדיוני הנדרש:**
6
7 .4 התובע הינו אחיו של המנוח, שניהם ילדיהם של ר' וני' ר' (להלן: "האב והאם המנוחים"; "ההורים
8 מנוחים").
9
10 .5 ב. הנתבעת 2 היתה לטענתה ידועתו בציבור של המנוח וחיה עמו במשך 26 שנים;
11
12 ג. הנתבעת 3 הינה בתו של המנוח;
13
14 ד. הנתבעים 4-5 הינם נכדיו של המנוח, ילדיו של בנו שהלך לעולמו לפי המנוח. הנתבעים 4-5
15 לא הגישו כתבי טענות בהליכים שלפני.
16
17
18 .6 ההורים המנוחים היו בעלים של הזכויות בבניין ברח' --- בת"א (להלן: "הבניין") אשר מהווה את
19 מוקד המחלוקת בין הצדדים ואשר מורכב מ-3 דירות: שתי דירות בקומת הקרקע של הבניין ודירה
20 בקומה הראשונה וכן גג וחדר על הגג.
21
22 .7 בשנת 1986 ערכו ההורים המנוחים צוואות הדדיות במסגרתן ציוו את כל רכושם לרבות הזכויות
23 בבניין לבן הזוג שנתר בחיים ולאחר פטירתו לשני ילדיהם – התובע והמנוח - בחלקים שווים ביניהם
24 (ר' צוואות מיום 29.6.86 ומיום 5.6.86 – נספח ב' לתצהיר הנתבעת 2).
25
26 .8 יצוין, כי לאחר פטירת האב המנוח נתגלע סכסוך מר ונוקב בין האם המנוחה לבין המנוח בבית משפט
27 זה (בפני כב' הש' גייפמן) בו היתה מעורבות גם של התובע, כאשר לאחריו נחתמו הסכמים שונים בין
28 התובע למנוח בקשר לזכויות בבניין, אשר יפורטו בהמשך.
29
30 .9 במסגרת המסמכים שהוגשו בהליכים דנן, נתגלתה מערכת יחסים בעייתית ומורכבת מאד בין האם
31 המנוחה לבין המנוח מחד ובין המנוח לבין אחיו התובע (כאן) מאידך כאשר מצד אחד ננקטו הליכים
32 משפטיים בעניין צווי מניעה שהגישה האם המנוחה כנגד המנוח בטענות של אלימות, סחיטה
33 ואיומים, אך גם נערכו הסכמים שונים במהלך סכסוך זה בין המנוח לבין התובע בקשר לזכויות
34 בבניין.
35
36 .10 יצוין כי במסגרת ההליכים המשפטיים ייצגה את האם המנוחה וכן את התובע עו"ד ה' ב' י' (להלן:
37 "עורכת הדין") אשר גם ערכה את ההסכמים בין המנוח לאחיו התובע וכן את הצוואה נשוא עניינו.
38
39 .11 מהמסמכים שהוגשו לתיק עולה כי ביום 5.1.1999 ניתן לבקשת האם המנוחה צו מניעה אשר אסר
40 על המנוח להיכנס לדירת המגורים של האם המנוחה בבניין וכן לבניין עצמו.
41

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 יצוין, כי מספר חודשים לאחר מכן, ביום 9.6.1999 העבירה האם המנוחה את זכויותיה בבניין לידי
2 התובע בהעברה ללא תמורה והזכויות בבניין נרשמו ע"ש התובע בלבד. יצוין, כי רישום הבניין על
3 שם התובע לא שונה ונותר כאמור עד למועד פטירתו של המנוח.
4
5 13. לאחר ביצוע העברת הזכויות בבניין לידי התובע, נערך ביום 6.8.2006 הסכם בין התובע לבין המנוח
6 באמצעות עורכת הדין אשר קבע את עיקרי הדברים הבאים:
7
8 - המנוחים הינם הבעלים והמחזיקים של הבניין. על פי צוואותיהם של ההורים לאחר אריכות
9 ימיהם של שניהם, הזכויות בבניין היו אמורות להתחלק בין התובע והמנוח בחלקים שווים
10 ביניהם. לאחר פטירת האב המנוח, קיבלה האם את חלקו בבניין, כך שהבניין נרשם בשלמות על
11 שמה.
12 - ביום 9.6.1999 הועברו מלוא הזכויות בבית במכר ללא תמורה לתובע בלבד. ביום 9.11.99
13 נרשמה משכנתא לטובת בנק לאומי בסך של \$ 100,000 להבטחת אשראי שמקבל התובע.
14 - על הבניין קיים צו הריסה משנת 1962 וכן צו הריסה נוסף משנת 1964.
15 - על אף שהבניין רשום בשלמות על שם התובע, ברצון התובע להתחייב בהסכם זה להעביר מחצית
16 הזכויות על שם המנוח בהתקיים התנאים הקבועים בהסכם.
17 - העברת הזכויות תעשה רק לאחר אריכות ימיה של אמם של הצדדים שמתגוררת כיום באחת
18 הדירות בקומת הקרקע ולאחר מלאת ימי האבל על פטירתה.
19 - מאחר ומדובר בבניין המורכב מ-3 דירות, הוסכם בין הצדדים כי תיעשה חלוקה של הבית
20 כמפורט בהסכם זה.
21 - להבטחת ביצוע ההסכם, תירשם הערת אזהרה הקובעת כי התובע לא יוכל לבצע כל דיספוזיציה
22 בנכס וכי עם רישום הבית בית משותף תבוטל הערת האזהרה.
23 - הצדדים מייפים את כוחה של עורכת הדין להופיע בשמם ובמקומם ולייצגם בכל הקשור ברישם
24 הערת האזהרה וכן לייצגם בעתיד בעניין רישום הבית המשותף והעברת הזכויות ע"ש המנוח
25 לאחר רישום הבית המשותף (להלן: "**ההסכם משנת 2006**") – צורך כנספח א' לתצהיר עורכת
26 הדין).
- 27
28 14. בשנת 2008 הגיש התובע בשם האם המנוחה (אשר כבר היתה חסויה) בקשה להרחבת צו המניעה
29 הקבוע כנגד המנוח (בצירוף תצהיר של התובע) אשר יחול גם על בית החולים בו נמצאת האם המנוח
30 וכן יאסור התקשרות טלפונית בין המנוח לאמו (תמ"ש 47310/96 – נספח ה' לתצהיר הנתבעת 2).
31
32 15. במסגרת הבקשה נטען כי המנוח אשר הורחק מבית האם בהתאם לפסק דין שניתן בשנת 1999 החל
33 בתקופה האחרונה להתעלל שוב באם ובתובע ואף איים על התובע שירצח אותו אם לא יתן לו באופן
34 מיידי כספים. עוד נטען כי מספר שבועות לפני הגשת הבקשה הגיע המנוח שוב לבית החולים בו
35 שוהה האם ודרש כסף באיומים ובאלימות ליד מיטת האם. בנוסף, על פי הנטען בבקשה ביום
36 20.8.2008 התקשר המנוח לתובע ואיים כי אם לא יתן לו כספים באופן מיידי הוא ירצח את
37 התובע ובעקבות כך התובע הגיש תלונה במשטרה. כן נטען בבקשה כי בין התובע למנוח נערך הסכם

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 משנת 2006 (לעיל) על פיו התובע יעביר לידי המנוח מחצית מבית המגורים לאחר אריכות ימיה
2 ושנותיה של האם המנוחה ועל כן קיימת סכנה ממשית כי המנוח יגיע לבית החולים וינסה לפגוע
3 באם על מנת לקצר את חייה ולזכות באותו רכוש על פי ההסכם.
4
- 5 יצוין, כי מאחר שהבקשה הוגשה ללא יפוי כוח מטעם האם המנוחה ומאחר שנקבע כי לא ניתן להגיש .16
6 בקשה להרחבת צו המניעה שניתן בשנת 1999 – ניתן פסק דין ע"י כב' הש' גייפמן למחיקת התובענה.
7
- 8 לאחר האירועים הנ"ל, ביום 25.11.2009 נערך הסכם נוסף בין התובע לבין המנוח ע"י עורכת הדין .17
9 בקשר לזכויות בבניין, אשר קבע את עיקרי הדברים הבאים:
10
- 11 - התובע הוא הבעלים הרשום בשלמות על של הבניין ובמסגרת ההסכם משנת 2006 נרשמה הערת
12 אזהרה לטובת התובע בלשכת רישום המקרקעין.
13 - ברצון הצדדים למחוק את הערת האזהרה הרשומה לטובת המנוח מכח ההסכם משנת 2006.
14 - הוסכם כי התובע מתחייב לשלם למנוח בכל חודש סך של 1,500 ₪ כל עוד אמם בחיים. לאחר
15 אריכות ימיה של האם ובמידה והדירה העליונה תושכר, יעביר התובע למנוח את מלוא דמי
16 השכירות שיתקבלו בניכוי תשלומי מס הכנסה אשר ינוכו מדמי השכירות כל עוד התובע בחיים
17 הוסכם כי זכות זו לא תועבר ליורשיו של המנוח או לבאים מכוחו.
18 - למנוח תינתן הזכות לבנות בנייה נוספת על הגג בהתאם להיתר.
19 - מאחר שהמנוח יקבל את מלוא דמי השכירות לאחר השכרת הדירה וכתנאי להשכרתה, יהיה
20 המנוח האחראי הבלעדי כלפי השוכר לכל הקשור בתחזוקת הבית וכל התחייבות התובע לפי
21 חוזה השכירות יוסבו למנוח מאחר ומלוא דמי השכירות יהיו שייכים למנוח ויועברו אליו.
22 - התובע התחייב כי אם המנוח ידרוש מהתובע העברת הזכויות בדירה העליונה על שמו, התובע
23 יעביר אליו את הזכויות בדירה העליונה בכפוף לכך כי המנוח יחתום על צוואה אשר תעניק את
24 הזכויות בדירה העליונה לתובע או ליורשיו של התובע (להלן: "**ההסכם משנת 2009**" – צורך
25 כנספח ב' לתצהיר עורכת הדין).
26
- 27 .18 ביום 4.1.10 ערך המנוח צוואה בעדים בפני עורכת הדין (להלן גם: "**עורכת הצוואה**") וכן בפני העדה
28 גבי ר' ק' (להלן: "**העדה לצוואה**").
29
- 30 .19 מדובר בצוואה קצרה אשר במסגרתה ציווה המנוח את כל רכושו לתובע. להלן הוראות הצוואה בה
31 עניין לנו:
32
- 33 1. "אני הח"מ ש' ר' ת.ז. ... מרח' ... אצל משפחת מ', בהיותי בדעה צלולה ובהכרה מלאה,
34 מרצוני החופשי וללא אונס או השפעה או לחץ כל שהוא, צווה בזה לאמור.
35 2. כל רכושי מכל מין וסוג שהוא בארץ שיש לי היום ויהיה לי בעתיד הנני מצווה לאחר
36 אריכות ימי ושנותי לאחי, ר' ר', ת.ז. ... בשלמות.
37 3. הריני מצווה בזה כי זכותי לשנות צוואה זו או להוסיף עליה אך כל עוד לא אעשה כן תישאר
38 צוואה זו בתוקפה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 4. הנני מצהיר בזה בפני העדים כי זוהי צוואתי האחרונה וחתמתי על צוואה זו מתוך רצון
2 חופשי, בהיותי בדעה צלולה וללא כל השפעה שהיא".
3
4 20. כ-7 שנים לאחר עריכת הצוואה, ביום 16.3.17, הלך המנוח לעולמו.
5
6 21. ביום 3.7.17 הגישה הנתבעת 2 תובענה למתן צו ירושה. ביום 1.2.2018 ניתן צו ירושה, על יסוד
7 האמור בבקשה, על פיו יורשי המנוח הינם: הנתבעת 2 – ידועתו בציבור (מחצית), בתו – הנתבעת 3
8 (רבע) וכן שני נכדיו ילדיו של בנו ז"ל – הנתבעים 4 ו-5 (שמינית כל אחד).
9
10 22. כאמור, ביום 28.6.18 הגישה הנתבעת 3 את התביעה רכושית כנגד התובע (כאן).
11
12 23. ביום 16.9.18 עתר התובע לביטול צו הירושה וכן עתר לקיום הצוואה מיום 4.1.2010; ביום 14.11.18
13 הגישה הנתבעת 2 כתב תשובה לבקשה לביטול צו הירושה.
14
15 24. ביום 7.11.18 הגישה הנתבעת 2 כתב התנגדות לקיום הצוואה וביום 8.6.20 הגישה הנתבעת 3 כתב
16 התנגדות מטעמה. יצוין, כי חרף ההזדמנות שניתנה לנתבעים 4-5 להגיש התנגדות, הם לא הגישו
17 התנגדות מטעמם ו/או בקשה להצטרף להתנגדות שהוגשה ע"י הנתבעים 2-3.
18
19 25. ביום 1.6.2020 קבעתי את כלל התובעות בנוגע לירושת המנוח לדיון מאוחד.
20
21 26. לנוכח טענת זיוף הצוואה מיניתי ביום 19.7.20 את גב' איה שוחט כמומחית מטעם ביהמ"ש לצורך
22 הגשת חוות דעת בעניין חתימתו של המנוח על הצוואה (להלן: "המומחית"). ביום 9.11.20 הוגשה
23 חוות דעת המומחית בסופה נכתב כך: "מסקנתי מכל האמור לעיל, היא כי בהסתמך על דוגמאות
24 החתימה וכתב היד להשוואה שהיו בפני, לא אוכל לקבוע – ולו גם בדרגת וודאות מסויגת – אם
25 החתימה א' בצוואה השנויה במחלוקת נכתב ע"י מר' ש' ר' באופן חריג מכתבתו בדוגמאות, או
26 שלא נכתב על ידו".
27
28 27. בהליכים בין הצדדים, התקיימו שלושה דיוני הוכחות: בדיון ביום 18.11.20 נחקרו עורכת הדין
29 והנתבעות 2-3; בדיון ביום 26.11.20 נחקרו המומחית לכתב יד והתובע; בדיון ביום 19.4.21 נחקרה
30 העדה לצוואה.
31
32 28. לאחר הגשת סיכומי הצדדים, ניתן פסק הדין.
33
34 **דיון והכרעה:**
35
36 29. כאמור, תחילה יש לדון בתובענה לביטול צו ירושה וזאת לנוכח קיומה של צוואה. ככל שימצא כי יש
37 לבטל את צו הירושה, יש לדון בתובענה לקיום הצוואה בהתאם לעילות הפסלות הנטענות בכתבי
38 ההתנגדות שהוגשו.
39
40 30. נפנה לבחינת תובענות אלו להלן.
41
42 **התובענה לביטול צו הירושה:**

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1
2 הוראות החוק הרלוונטיות לביטול צו ירושה מעוגנות בסעיף 72(א) לחוק הירושה, התשכ"ה-1965 .31
3 (להלן: "חוק הירושה") שכותרתו "תיקון וביטול של צו ירושה וצו קיום" הקובע:
4
5 "נתן רשם לענייני ירושה או בית משפט צו ירושה או צו קיום, רשאי כל אחד מהם, לגבי
6 צווים שנתן, לפי בקשת מעוניין בדבר, לתקנם או לבטלם על סמך עובדות או טענות שלא
7 היו בפניו בזמן מתן הצו; ואולם ראה רשם לענייני ירושה שלא להיזקק לעובדה או לטענה
8 שהמבקש יכול היה להביאה לפני מתן הצו, או שיכול היה להביאה לאחר מכן ולא עשה
9 כן בהזדמנות הסבירה הראשונה, יעביר את הבקשה לבית המשפט".
10
11 וכן תקנה 27 (ג) לתקנות הירושה, תשנ"ח-1998 שכותרתה תיקון או ביטול צו הקובעת:
- 12 "הבקשה תידון בפני בית המשפט או הרשם לענייני ירושה, לפי הענין, אולם אם הוגשה
13 הבקשה לרשם לענייני ירושה, והוא ראה כי נתקיים אחד מן התנאים הקבועים בסעיף
14 67א(א) לחוק או אם ראה שלא להיזקק לבקשה לפי סעיף 72 לחוק, יעביר את הבקשה
15 לבית המשפט כדי שידון בה; בית-המשפט רשאי שלא להיזקק לעובדה או לטענה
16 שהמבקש יכול היה להביאה לפניו לפני מתן הצו, או שיכול היה להביאה לאחר מכן ולא
17 עשה כן בהזדמנות הסבירה הראשונה".
- 18 .32 בת"ע (טב') 10-08-41070 מיכאל גשוק נ' יעקב וייסמן, (פורסם במאגרים, 4.9.11) ובת"ע (טב')
19 10-03-22121 י.ה. נ' עז' המנוחה מ.ה. (פורסם במאגרים, 21.2.11) סיכם כב' השופט אסף זגורי את
20 הקווים המנחים להפעלת שיקול הדעת השיפוטי שיש להפעיל בבקשות לתיקון צו ירושה לפי סעיף
21 72 לחוק הירושה כפי שנתגבשו בפסיקה במרוצת השנים והמכונים על ידו "עשרת הדברות" ואלו
22 הם:
23
24 א. ראשית, קבלת בקשות לתיקון צו ירושה הן בגדר חריג ולא הכלל (ע"א 601/88 עז' המנוח
25 רודה נ' שרייבר, פ"ד מז(2) 441, להלן: "הלכת שרייבר").
- 26 ב. שנית – מניין הזמן: אמנם האיחור או השיהוי נמדדים מהיום שבו נודעה "העובדה החדשה"
27 ולא מיום הפטירה (ע"א 5640/92 אלוני נ' באומן, פ"ד מט(5) 353, להלן: "הלכת אלוני"),
28 אך יחד עם זאת, יש לזכור כי בגדר אותה "עובדה חדשה" באה גם עובדה שהייתה אפשרות,
29 כי המבקש ידע עליה, לו בדק כדבעי (ע"א 516/80 לשינסקי נ' הנאמן על נכסי החייב מנפרד
30 לשינסקי, פ"ד לו(4) 337, להלן: "הלכת לשינסקי").
- 31 ג. יש לבחון, את מידת האיחור בהגשת הבקשה ובהבאת העובדה והטענה החדשה לפני
32 ביהמ"ש? (הלכת לשינסקי).
- 33 ד. כן יש לברר מהו הסברו של המבקש לאיחור בהגשת הבקשה, ומהי מידת הסבירות או אי
34 הסבירות להסבר זה? (הלכת לשינסקי).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- ה. הדגש אינו על מידת השיהוי אלא על ההסבר לשיהוי ומידת סבירותו של הסבר זה. נוסחת האיזון בהקשר זה קבעה שכלל שההסבר לשיהוי סביר יותר לא תהווה מידת השיהוי, מכשול, אף אם מדובר באיחור של שנים (עמ"ש (חיפה) 13757-05-10 מ.י. נ' ש.ב. (פורסם במאגרים, 5/10/2010); יחד עם זאת ובמבחן המציאות, למשך הזמן יש בהחלט משמעות; הגם שהיו מקרים שתוקנו צווי ירושה או צווי קיום צוואה לאחר 30 יום, 3-7 שנים, הרי שמקום שהתקופה עלתה על 10 שנים, הדבר נתפס "כשיהוי בלתי סביר" (בש"א (משפחה ת"א) 15126/07 מ.ג. נ' ח.ח. (פורסם במאגרים, 5/7/2009).
- ו. מכל מקום, ככל שהשיהוי נמשך לאורך זמן רב יותר, כך גם יהפוך נטל השכנוע מצד המבקש להסברת השיהוי לכבד יותר (ת"ע (י-ם) 41880/07 פלונית נ' אלמונים (פורסם במאגרים, 28/12/2009).
- ז. יש לבחון מה טיבה, מהותה ומשקלה הלכאורי של העובדה החדשה שמצדיקה לטענת המבקשים את שינוי צו הירושה המקורי? (ע"א 4440/91 טורנר נ' טורנר, פ"ד מז(2) 436, להלן: "הלכת טורנר").
- ח. יש לשאול האם השהיית הגשת הבקשה מקשה על אחד הצדדים המעוניינים בעיזבון, בהבאת חומר ראיות לפני ביהמ"ש לביסוס טענותיו? (הלכת לשינסקי).
- ט. עוד יש לבדוק מה מידת חומרת הפגיעה בכל אחד מהצדדים עקב שינוי צו הירושה המבוקש? (הלכת שרייבר);
- י. ולבסוף יש לשקול מה הקושי שהשיהוי עלול לגרום בבירור זכויותיהם המהותיות של הצדדים? (הלכת שרייבר);
- עוד ראו לעניין זה ש. שוחט, מ. גולדברג, י. פלומין, דיני ירושה ועיזבון (מהדורה שישית) 162-159 (2005)) וש' שילה פירוש לחוק הירושה, התשכ"ה-1965 (תשס"ב) עמ' 77-84.

מן הכלל אל הפרט, לענייננו;

33. במקרה דנן, התובע הבהיר כי לא נחפו להגיש בקשה לצו קיום צוואה מאחר שהמנוח היה חסר כל רכוש משמעותי הרשום על שמו ולכן לא היתה כל דחיפות בהגשת הבקשה לקיום הצוואה. עוד העיד התובע כי ביום 5.8.218 קיבל במסירה אישית את כתב תביעה והזמנה לדין של התביעה הרכושית שהגישה הנתבעת 2 בקשר למחצית הזכויות בבניין, או אז התברר לו כי הנתבעת 2 הגישה בקשה לצו ירושה אחר המנוח וניתן צו כאמור על יסוד הבקשה שהוגשה. מאחר שהתובע הינו אחיו של המנוח, הוא לא יכול היה לדעת על דבר הגשת הבקשה למתן צו ירושה ולכן לא יכול היה להגיש התנגדות למתן צו הירושה. על כן, מעת שנודע לתובע על דבר קיומו של צו הירושה חלף כחודש ימים בלבד עד שהגיש את הבקשה לביטול צו הירושה וכ-11 חודשים לאחר שניתן צו הירושה כאמור.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 כך מתוך עדותו של התובע בעניין זה: " ... אני הייתי שנה באבל. אני התמוטטתי מהמצב הזה של
2 אחי. אני בשנה באבל הייתי. ואני לא מבין משפטי, אני לא מבין בענייני צוואות ולא עניינים. בית
3 משפט לענייני משפחה בתל אביב – יפו רק ב-2018 כשקיבלתי את התביעה של גברת מ', פניתי
4 מיד לבא כוחי, לעורך דין שלי שיטפל בעניין. ואחרי חודש כבר הוגש צו הצוואה לרישום" (עמ' 138,
5 ש' 32- עמ' 139, ש' 2). ובהמשך: "ואני ידעתי, אז אני עונה לך. אני ידעתי שלאחי אין שום דבר, יש
6 רק את הצוואה הזאת שהוא עשה, אבל אין לו רכוש ואין לו שום דבר. אז מה יש לי לרוץ לרשם
7 הצוואות? אני בכלל לא חשבתי על זה אפילו. רק כשקבלתי את התביעה של א' מ' אני אפילו לא
8 האמנתי שאני מקבל תביעה כזאת, שהיא רוצה לרשת את זיעת אפם של ההורים שלי, כל החיים
9 עבדו אנשים משנות ה-50, בנו את הבית הקטן. ועכשיו הם רוצים להתלבש על זה וכל מיני רמאות
10 ..." (עמ' 139, ש' 20-14).
- 11
- 12 34. בנסיבות אלו, בשים לב לכך שהבקשה לביטול צו הירושה הוגשה בסמוך למועד שבו נודע לתובע על
13 מתן צו הירושה, ועובדה זו לא נסתרה, ומאחר שצו הירושה נועד לבסס עילת תביעה כנגד רכוש אשר
14 אינו רשום על שם המנוח (הזכויות בבניין) ובהעדר כל רכוש אשר רשום על שם המנוח – מצאתי
15 לנכון להורות על ביטול צו הירושה ולקיים דיון ענייני לגופה של צוואה. לכך יש לצרף את העובדה
16 כי הנתבעות 2-3 לא התייחסו בסיכומיהן לסוגיית ביטול צו הירושה ו/או טענת השיהוי בהגשת
17 הבקשה לקיום צוואה והתמקדו בהוכחת עילות ההתנגדות לגופה של צוואה, כך שזנחו את טענותיהן
18 בעניין זה.
- 19
- 20 35. אשר על כן, לנוכח כל האמור לעיל, מצאתי כי התובע עמד בנטל לביטול צו הירושה שניתן ביום
21 1.2.2018, וכך אני מורה.
- 22
- 23 **התובענה לקיום הצוואה וכתבי ההתנגדות לה:**
- 24
- 25 36. משבוטל צו הירושה, יש לדון בתוקפה של הצוואה. משמדובר בצוואה בעדים שלא נפל בה כל פגם
26 צורני, אזי הנטל להוכחת עילות ההתנגדות לביטולה של הצוואה מוטל על כתפי הנתבעות.
27
- 28 37. במסגרת כתבי ההתנגדות לקיום הצוואה וכן בסיכומים שהוגשו מטעם הנתבעות 2-3 במאוחד, העלו
29 הנתבעות ערב רב של טענות בין היתר תוך הסתמכות על צוואות קודמות של ההורים המנוחים,
30 ההסכמים שנחתמו בין המנוח לתובע וכן מסמכים מתוך ההליכים הקודמים שהתנהלו בין המנוח
31 לבין אמו ואחיו התובע, כמפורט להלן.
- 32
- 33 **טענות הצדדים:**
- 34
- 35 38. לטענת הנתבעות 2-3 יש להורות על פסלות הצוואה מהטעמים הבאים:
- 36
- 37 א. מדובר במקרה חמור של תובע אשר נישל את אחיו המנוח מרכושו שמהווה מחצית מהבניין.
38 העברת הזכויות בבניין מהאם המנוחה לידי התובע בוצעה בניגוד לאמור בצוואות הדדיות של
39 ההורים המנוחים במסגרתן ציוו את כל רכושם לרבות הזכויות בבניין לבן הזוג שנותר בחיים

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 ולאחר פטירתו לשני ילדיהם – התובע והמנוח - בחלקים שווים ביניהם, וזאת בהתאם להוראת
2 "יורש אחר יורש" בסעיף 42 לחוק הירושה.
3
- 4 ב. הצוואה נכתבה עקב ההסכם בו היתה עסקה בירושה עתידית שמנוגדת לסעיף 8 (א) לחוק
5 הירושה, ועל כן דינה להתבטל. בסעיף 6 להסכם משנת 2009 נקבע כי ככל שהמנוח יבקש
6 מהתובע את העברת הזכויות בדירה העליונה על שמו, אזי המנוח ידרש לערוך צוואה שמעניקה
7 את הזכויות בדירה העליונה לתובע או ליורשיו. בנוסף, מדובר בצוואה על תנאי שדינה להתבטל
8 שכן התנאי הקבוע בסעיף 6 להסכם מכוחו נערכה הצוואה לא התקיים שכן אין חולק כי הזכויות
9 בבניין לא הועברו לידי המנוח.
10
- 11 ג. בין המנוח לתובע היו יחסי שנאה. התובע הצהיר שהמנוח איים עליו ברצח, איים עליו פיזית
12 ואף שבר את שמשות רכבו. יתרה מכך, כשנה וחצי בלבד לפני עריכת הצוואה התובע הגיש בקשה
13 למתן הרחבה לצו מניעה קבוע כנגד המנוח ובמסגרת בקשה זו הכפיש את המנוח וטען שהוא
14 אדם מסוכן, אלים, מחובר לאנשים מפוקפקים ואף הגיש נגדו תלונה במשטרה. כן טען התובע
15 כי המנוח מסוכן לאמם המנוחה. על כן, לא ייתכן שזמן לא רב לאחר מכן יערוך המנוח צוואה
16 לטובת התובע תוך שהמנוח מנשל את ידועתו בציבור ואת צאצאיו.
17
- 18 ד. טענת התובע לפיה הוא היחיד שעזר למנוח ולקח הלוואה על מנת לעזור למנוח עקב הסתבכות
19 של בתו אינה נכונה שכן המנוח השיב למנוח את כל הלוואה מהשכירות שהוא קיבל בגין
20 הזכויות בדירה וכאשר הבית לא הושכר, ילדיה של הנתבעת 2 העבירו למנוח כספים על מנת
21 לשלם את הלוואה.
22
- 23 ה. החתימה על גבי הצוואה אינה חתימתו של המנוח. גם המומחית מטעם ביהמ"ש לא יכלה לקבוע
24 אפילו בדרגת וודאות מסויגת כי מדובר בחתימת המנוח וזאת בניגוד לחתימותיו של המנוח על
25 ההסכם משנת 2009. בנוסף, התובע הסתיר מהמומחית קיומן של דוגמאות חתימה נוספות
26 מקוריות שהיו ברשותו והדבר נזקף לחובתו. בנוסף, נתגלעו סתירות בין עדות עורכת הצוואה
27 לבין עדות העדה לצוואה בנוגע למספר הפעמים שהגיע המנוח לחתום על הצוואה וייתכן כי
28 המנוח כלל לא חתם על הצוואה.
29
- 30 ו. גם התצהיר שהתגלה לפתע בדיון עליו חתם המנוח בפני עורכת הצוואה ביום 4.1.09 הוא תצהיר
31 פיקטיבי שנועד להגן על הבניין מפני חובות לצד ג' בלבד, כפי שהתובע הצהיר על כך בחקירתו.
32 לא מדובר במסמך שעל פיו וויתר המנוח על הבניין לטובת אחיו אלא היתה זו הברחת הנכס לצד
33 ג' על מנת שהנכס לא יעוקל עקב חובותיו של המנוח.
34
- 35 ז. להבדיל מיחסי האיבה ששררו בין התובע למנוח, אזי בין המנוח לבין הנתבעת 2 שררה אהבה
36 גדולה במשך עשרות שנים, הם התנהגו כבעל ואישה זה לזו כאשר המנוח ראה בילדיה של
37 הנתבעת 2 כילדיו ושלו וכך הם התנהגו כלפיו. המנוח התגורר אצל הנתבעת 2 במשך 26 שנים

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 וגם בתקופות שמשפחתו של המנוח התנכרה לו אזי הנתבעת 2 עזרה לו כיוון שהמנוח היה חלק
2 ממשפחתה.
3
4 ח. הצוואה נחתמה תחת הפעלת לחץ והשפעה בלתי הוגנת של התובע על המנוח ותוך שהתובע
5 מאיים על המנוח וכופה עליו לחתום על הצוואה שהיא בניגוד גמור לרצונו. במקרה דנן, לא
6 מדובר בצוואה שהיא מעשה אישי של המנוח בהתאם לסעיף 28 (א) לחוק הירושה, אלא צוואה
7 שהינה פרי מעשיו של התובע בלבד.
8
9 ט. התובע היה מעורב באופן פסול בעריכת הצוואה. התובע לקח את המנוח לערוך את הצוואה וכן
10 היה מעורב בכתיבת הוראות הצוואה. בנוסף, הצוואה זיכתה את התובע ונשלה את זוגתו
11 וצאצאיו של המנוח ועל כן דינה להתבטל.
12
13 39. מנגד, לטענת התובע, יש לדחות את טענות ההתנגדות ולהורות על קיום הצוואה, ואלו טעמיו;
14
15 א. הנתבעות העלו טענות רבות שאינן רלבנטיות להליך דנן. כך, למשל, טענות "רכושיות" בנוגע
16 לזכויותיו הנטענות של המנוח בבניין; טענות "חוזיות" בנוגע לתוקפם החוזי של ההסכמים
17 השונים שנחתמו בין המנוח לתובע; טענות בעניין "צוואות הדדיות" אשר אין להן כל קשר
18 להליך דנן העוסק בשאלת תוקפה של הצוואה, הא ותו לא.
19
20 ב. בין המנוח לתובע היתה מערכת יחסים מורכבת על רקע סכסוך שנתגלע ביניהם בעבר בנוגע
21 לרישומו של התובע כבעל הזכויות בבית הוריהם המנוחים. על רקע התנהגותו האלימה של
22 המנוח הוגשה על ידי האם המנוחה בקשה לצו מניעה האוסר על המנוח להיכנס לבית ההורים
23 המנוחים. בנוסף, לנוכח איומים מצד המנוח והלחץ האלים והבלתי פוסק שהפעיל על התובע,
24 נעתר התובע לדרישותיו של המנוח וביום 6.8.2006 ערכו השניים הסכם ביניהם בו קבעו כי
25 מחצית הזכויות בבניין יועברו על שמו של המנוח לאחר אריכות ימיה ושנותיה של האם וכי עד
26 למועד הנ"ל תירשם הערת אזהרה לטובת המנוח בגין זכויותיו בבניין.
27
28 ג. דא-עקא, לאחר שנחתם ההסכם משנת 2006 מצבו של המנוח הלך מדחי אל דחי וכן מצבו
29 הבריאותי התדרדר והוא הפך לנטל על סביבתו ובנוסף הסתבך בחובות כבדים בסך של מאות
30 אלפי ₪ לנשים שונים וזאת בין היתר בעקבות התנהלותה חסרת העכבות של בתו הנתבעת 3
31 ולכן פנה לתובע על מנת שיעזור לו בשעת מצוקתו ויוציאו מהמצב אליו נקלע. התובע פעל
32 לתשלום חובותיו של המנוח בסך 135,000 ₪ תוך שנטל על עצמו הלוואת משכנתא אשר רבצה
33 על כתפיו. בהמשך, ביום 25.11.09 נחתם בין התובע לבין המנוח הסכם נוסף במסגרתו וויתר
34 המנוח על כל זכויותיו בבניין לרבות אלו שהוקנו לו בהסכם הראשון תוך שהוסכם כי התובע
35 יסייע למנוח באמצעות העברת סכום חודשי קבוע בסך 1,500 ₪ לחודש כל עוד אמם בחיים.
36
37 ד. ביום 4.1.10 כאות הוקרה לתובע, אשר סייע לו ערך המנוח על דעתו ומרצונו החופשי צוואה
38 בעדים במסגרתה ציווה את כל רכושו לאחיו, האדם היחיד שעמד לצדו וסייע לו בשעתו הקשה.
39

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 ה. טענת הנתבעות כי דין הצוואה להתבטל מכוח הוראת סעיף 8 (א) לחוק הירושה היא טענה
2 שגויה. טענת בטלות הוראת סעיף 6 להסכם משנת 2009 אינה רלבנטית להליך דנן, אשר עניינו
3 בקשה לקיום צוואת המנוח בלבד. מעבר לכך, להוראת סעיף 6 להסכם משנת 2009 אין כל קשר
4 לצוואת המנוח אשר נערכה בנפרד למעלה מחודש ימים לאחר חתימתו של ההסכם משנת 2009
5 וללא כל התייחסות אליו. בנוסף, אין חולק כי עד היום מלוא הזכויות בבניין רשומות על שם
6 התובע בלבד וכי המנוח מעולם לא דרש מהתובע את העברת הזכויות בבניין בהתאם להוראת
7 סעיף 6 להסכם זה, כך שממילא מדובר בתנאי שלא התקיים.
8
9 ו. טענת הנתבעות לכך כי מדובר בצוואה על תנאי מהווה ניסיון נואש לאחוז את החבל בשני
10 קצותיו – לא ניתן לטעון מחד לבטלות העסקה מכוח הוראת סעיף 8 (א) לחוק הירושה, ומאידך
11 לטעון כי מדובר בעסקה תקפה שלא בוצעה.
12
13 ז. הנתבעות העלו שלל טענות עובדתיות סותרות אשר אינן יכולות לדור בכפיפה אחת. כך למשל,
14 טענת זיוף החתימה אינה יכול לדור ביחד הטענה לפיה המנוח "הוחתם" כביכול על הצוואה
15 באונס, כפיה, מרמה והשפעה בלתי הוגנת, ודי בכך כדי לדחות את התנגדותן על הסף.
16
17 ח. גם לגופן, דין הטענות אודות "אונס" ו/או "איום" ו/או "כפייה" ו/או "מרמה" ו/או ה"שפעה
18 בלתי הוגנת" כביכול להידחות. הוכח כי צוואת המנוח נערכה באמצעות עורכת דין וותיקה
19 ומנוסה אשר חתומה על הצוואה כאחת משתי העדות לעריכתה. עורכת הצוואה הבהירה כי אין
20 כל שחר לטענה כי חתימת המנוח על הצוואה זויפה וכי המנוח חתם בפניה על הצוואה כשהוא
21 צלול לחלוטין והבין בדיוק על מה הוא חותם. גם העדה הנוספת לצוואה העידה כי הצוואה
22 נחתמה על ידי המנוח בפניה ובפני עורכת הדין במשרדה וללא נוכחות ו/או מעורבות של אדם
23 אחר למעט המנוח ושתי העדות לצוואה.
24
25 ט. אשר לטענת הנתבעות אודות זיוף חתימת המנוח על הצוואה - המומחית הבהירה בחקירתה כי
26 לנוכח מסקנות חוות דעתה אשר חסרה הכרעה מקצועית לכאן או לכאן, על בית המשפט לבסס
27 את הכרעתו על אינדיקציות חלופיות העומדות בפניו. לנוכח עדויותיהן המהימנות של עורכת
28 הצוואה והעדה לצוואה, די בכך כדי לדחות את טענת הנתבעות אודות זיוף הצוואה. אכן,
29 בחקירתו הציג התובע מיוזמתו ומתוך רצון כן להוכיח את טענותיו, מסמך נוסף בחתימת המנוח
30 שאותר על ידו בסמוך למועד הדיון ואשר לא היה מונח בפני המומחית עת ערכה את חוות דעתה
31 (מוצג ביהמ"ש/2). הנתבעות בחרו שלא לעתור להגשת חוות דעת משלימה מטעם המומחית
32 לאור הממצא החדש וזאת משום שידעו שאם היתה מוגשת חוו"ד משלימה סבירות גבוהה
33 שהיתה מאששת את חתימתו של המנוח על גבי הצוואה, ומשכך אין להן להלין על עצמן.
34
35 י. הנתבעות לא הציגו כל טעם ו/או כל אסמכתא רפואית לכך שהמנוח היה "נתון להשפעה" כביכול
36 עקב מצבו הבריאותי. העובדה כי שנה ושלושה חודשים בלבד טרם עריכת הצוואה, נאלצה אמו
37 של המנוח להגיש כנגדו בקשה לצו הרחקה מחשש שיפגע בה לרעה, מעידה כי המנוח לא היה
38 "עלה נידף ברוח" אשר יכול להיות נתן להשפעה הוגנת של איש, אלא ההיפך הוא הנכון.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1
2 יא. אין ממש בטענות הנתבעות אודות סתירות כביכול בעדויות עורכת הצוואה והעדה אודות מספר
3 הפעמים שהגיע המנוח למשרדה של עורכת הדין ובפרט שמדובר בצוואה שנערכה ונחתמה לפני
4 למעלה מעשור. בין אם המנוח הגיע פעם אחד למשרדה של עורכת הדין לצורך עריכת צוואתו
5 ובין אם הגיע לשם פעמיים, עובדה זו אינה משנה את מהות הדברים לפיהם המנוח הוא שחתם
6 על צוואתו בדעה צלולה ומרצון חופשי.
7
8 יב. אין ממש בטענה כאילו מדובר בצוואה שאינה תולדה של מעשה אישי של המנוח שכן המנוח
9 קבע באופן מפורש בצוואתו כי זכותו לשנות צוואתו ו/או להוסיף עליה ובפועל, המנוח לא ביטל
10 ו/או שינה את צוואתו במשך 7 שנים עד למועד פטירתו.
11
12 יג. מתוך העדויות והראיות שהוצגו בהליך מובן וברור מדוע המנוח בחר להעדיף את התובע על פני
13 המתנגדות ולהוריש לו את כל רכושו במסגרת צוואתו. המנוח לא רווה נחת במהלך חייו מבתו
14 הנתבעת 3 אשר סבכה אותו בחובות כבדים אשר תרמו להתדרדרותו הכלכלית ועל כן, אין
15 להתפלא שבחר שלא לכלול אותה בצוואתו. בנוסף, הוכח כי יחסי המנוח עם הנתבעת 3 לא עלו
16 לכדי מערכת יחסים זוגית נורמטיבית ומחייבת. התובע העיד כי לאורך כל שנות יחסיו עם
17 הנתבעת 2, ניהל המנוח מערכת יחסים מקבילה ונוספת עם גבי' מי' ז"ל אשר אצלה הוא נהג
18 להתגורר בתקופות שונות לסירוגין ובמקביל למערכת היחסים שניהל עם הנתבעת 2 כך שלא
19 מדובר היה במערכת יחסים מתחייבת המתאפיינת בשיתוף רגשי וכלכלי.
20
21 **מתווה דיוני :**
22
23 40. כאמור, הנתבעות העלו שלל טענות שאינן רלבנטיות להליך דנן. כך, למשל, טענות בנוגע לצוואות
24 ההדדיות של ההורים המנוחים וקיומו של הסדר של "יורש אחר יורש"; טענות בנוגע לעסקת העברה
25 ללא תמורה של זכויות האם המנוחה בבניין לידי התובע; טענות בנוגע לתוקפם של ההסכמים
26 השונים שנחתמו בין המנוח לתובע בשנת 2006 ו-2009; מקומן של טענות אלו במסגרת התביעה
27 הרכושית ו/או תביעה להיקף העזבון, אשר יכולה להתברר רק אם ייקבע כי הצוואה אינה תקפה. עם
28 זאת, מאחר שקיימת רלבנטיות מסוימת לחלק מהטענות לצורך הבנת מערכת היחסים בין הצדדים
29 והרקע לעריכת הצוואה, אדרש לטענות אלו במסגרת הדיון לגופו של עניין.
30
31 41. למקרא טענות הצדדים, עולה כי לצורך הכרעה בתוקפה של הצוואה, יש להידרש לעניינים הבאים :
32
33 א. טענת זיוף החתימה של המנוח על גבי הצוואה.
34 ב. הטענה כי הצוואה נחתמה בניגוד לסעיף 8 (א) לחוק הירושה ו/או אינה מהווה "מעשה אישי"
35 של המצווה כנדרש בסעיף 28 לחוק הירושה.
36
37 ג. הטענה כי הצוואה נערכה מחמת אונס ו/או איום ו/או כפייה ו/או מרמה ו/או השפעה בלתי הוגנת
38 ואינה מהווה מעשה אישי של המנוח.
39

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

ד. הטענה בדבר מעורבות פסולה של התובע בעריכת הצוואה.

42. נפנה לבחינת עניינים אלו כעת.

טענת זיוף הצוואה :

43. לטענת הנתבעות, יש להורות על בטלות הצוואה מאחר שהחתימה על גבי הצוואה אינה חתימתו של המנוח.

44. כידוע, על פי סעיף 20 לחוק הירושה בצוואה בעדים ישנם שלושה יסודות קונסטיטטיביים, אשר בהיעדרם צוואה אין, ואלו הם: המצווה; שני עדים; וכתב. כדי שצוואה בעדים תקום, על המבקש לקיימה הנטל להוכיח למעלה מכל ספק כי מדובר במסמך שנערך ע"י המצווה.

45. טענת זיוף הצוואה חותרת תחת קיומו של היסוד הראשון – הוא קיומו של המצווה. על הטוען טענת זיוף מוטל הנטל להוכיח את טענתו והגם שהנטל הוא של מאזן הסתברויות, כמקובל במשפט האזרחי, הרי שכמות הראיות ורף הראיות הנדרש לגבי טענת זיוף, אשר לה גוון מעין פלילי, הם גבוהים יותר ועל בית המשפט לבחון את הראיות בזehירות ובקפדנות (ראו למשל: ע"א 7456/11 מוריס בק נוי נ' מלחי אמנון (פורסם בנבו, 11.4.13); ע"א 3546/10 מישאלי נ' קליין (פורסם בנבו, 18.4.12); ע"א 3725/08 חזן נ' חזן (פורסם בנבו, 3.2.11); ע"א 475/81 זיקרי יעקב נ' "כלל" חברה לביטוח בע"מ, פ"ד מ (1) 589)).

46. דרך המלך להוכחת טענת זיוף היא באמצעות מינוי מומחה להשוואת כתבי יד שיש לו את הטכנולוגיה והידע המקצועיים לבדיקה שכזו (ראו למשל: רמ"ש (ב"ש) 17188-06-10 נ.א. נ' ר.א. (פורסם בנבו, 19.10.10)). ככלל, מקום שמינה בית המשפט מומחה מטעמו מהווה חוות דעתו תשתית נתונים מקצועית ואובייקטיבית לצורך ההכרעה בסוגייה שבמחלוקת ועל כן סביר שבית המשפט יאמץ את ממצאי המומחה, אלא אם כן נראית סיבה בולטת לעין וכבדת משקל שלא לעשות זאת (ראו למשל: ע"א 293/88 חברת יצחק ניימן להשכרה בע"מ נ' רבי (פורסם בנבו, 31.12.88)). עם זאת, מאחר שמדובר בטענה עובדתית ובפרט ככל שחו"ד אינה חד משמעית, על ביהמ"ש להסתייע בראיות חיצוניות על מנת להכריע בסוגיה זו.

מן הכלל אל הפרט, לענייננו :

47. במקרה דנן, לצורך בדיקת טענת הזיוף מונתה מומחית מטעם בית המשפט. במסגרת חוות דעתה קבעה המומחית כך: "מסקנתי מכל האמור לעיל, היא כי בהסתמך על דוגמאות החתימה וכתב היד להשוואה שהיו בפני, לא אוכל לקבוע – ולו גם בדרגת וודאות מסויגת – אם החתימה א' בצוואה השנויה במחלוקת נכתב ע"י מר ש' ר' באופן חריג מכתובתו בדוגמאות, או שלא נכתב על ידו".

48. יצוין, כי המומחית נחקרה על חוות דעתה והבהירה בחקירתה כי בהעדר יכולת ליתן עמדה כלשהי לגבי טענת הזיוף שנטענה, יש מקום לבסס את ההכרעה על אינדיקציות חלופיות העומדות בפני ביהמ"ש לצורך הכרעה בטענת הזיוף (עמ' 93, ש' 15).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1
2 49. עוד ציינה המומחית בחקירתה כי הגם שמדובר בחתימה שנכתבה באופן חריג מהחתימה הרגילה
3 אין בחתימה "סימנים של חיקוי שהוא נעשה מתוך מאמץ. אין פה מאמץ בכתובה, הכתיבה היא
4 די שוטפת, זורמת ודי רגילה" וכי "לא נמצאים סימני זיוף מובהקים" (עמ' 102, ש' 28-23).
- 5
6 50. יצוין, כי במהלך עדותו של התובע, הציג התובע מסמך נוסף בחתימת המנוח – תצהיר של המנוח
7 שנערך בפני עורכת הדין – אשר סומן כבימ"ש/2. בסיכומיהן טענו הנתבעות כי התובע בחר להסתיר
8 מעיני המומחית דוגמאות חתימה נוספות שהיו ברשותו שכן ידע כי דוגמאות אלו יביאו את המומחית
9 למסקנה כי החתימה זויפה (סעיף 27 לסיכומים). לא מצאתי ממש בטענה זו. אין חולק כי לאור גילוי
10 של מוצג זה, יכלו הנתבעות לעתור להשלמת חוות דעת המומחה, אולם בחרו שלא לעשות כן. כך או
11 כך, לאור מסקנות חוות הדעת ובהעדר השלמה לחוות הדעת, יש לפנות לבחינת הראיות החיצוניות
12 (עדויות עורכת הצוואה והעדה לה), כמפורט להלן.
- 13
14 51. אשר לנסיבות החתימה על הצוואה, הוגש תצהיר מטעם עורכת הצוואה אשר גם נחקרה על תצהירה
15 וכן נחקרה העדה לצוואה.
- 16
17 52. בסעיפים 9-10 לתצהירה, הצהירה עורכת הצוואה כך: "אין כל שחר לטענה כאילו מדובר בחתימה
18 "מזויפת" – החתימה על דבי הצוואה היא כמובן חתימתו האמיתית והאותנטית של המנוח ש' ר'
19 ז"ל, אשר חתם על הצוואה בפני ובנוכחות העדה הנוספת. כך גם אין כל שחר לטענה כאילו המנוח
20 חתם על הצוואה תחת השפעת אחיו ו/או כי המנוח לא ידע או לא היה מודע על מה הוא חותם.
21 המנוח היה מאד ברור ונחוש והחלטי לערוך את הצוואה האמורה, הוא זה שהורה ואמר לי במו פיו
22 שהוא רוצה לצוות את כל רכושו לאחיו ראובן, הוא היה צלול וברור, הוא לא נראה לי חלילה
23 "מאויים" ו/או "מושפע" בכל צורה ואופן, והוא חתם בפני ובפני העדה הנוספת על הצוואה מרצונו
24 הטוב והחופשי". במסגרת חקירתה, חזרה והבהירה עורכת הצוואה כי המנוח "חתם בפני על
25 הצוואה .. והוא גם היה צלול לחלוטין... והוא הבין בדיוק על מה הוא חותם" (עמ' 33, ש' 8-2).
- 26
27 53. יצוין, כי גם העדה הנוספת לצוואה העידה כי הצוואה נחתמה ע"י המנוח בפניה ובפני עורכת הצוואה
28 במשרדה ללא נוכחות ללא מעורבות אדם מלבד המנוח ושתי העדות לצוואה (עמ' 143, ש' 14-11).
- 29
30 54. אשר על כן, לאור האמור לעיל – מצאתי כי הנתבעות לא הרימו את הנטל להוכיח כי הצוואה אינה
31 נחתמה על ידי המנוח ודין טענת זיוף החתימה להידחות.
- 32
33 **הטענה לפיה הצוואה נערכה בניגוד לסעיף 8 (א) לחוק הירושה ו/או אינה מהווה "מעשה אישי"**
34 **של המצווה כנדרש בסעיף 28 לחוק הירושה:**
35
36 55. לטענת הנתבעות, הצוואה נערכה בעקבות סעיף 6 להסכם משנת 2009 אשר קובע כך:
37 "ר' מתחייב בזה כי אם ש' מכל סיבה שהיא ידרוש מר' העברת הזכויות בדירה העליונה
38 עפ"י החוזה המקורי, מתחייב ר' לבצע את העברת הזכויות והבעלות בדירה העליונה על
39 שם ש' עפ"י הוראות החוק; ובכפוף לכך כי ש' יחתום על צוואה אשר תעניק את הזכויות
40 בדירה העליונה לר' או ליורשיו".
41

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 לטענת הנתבעות, מאחר שהצוואה היא תוצאה של התחייבות של המנוח לערוך צוואה לטובת התובע .56
2 כמפורט בסעיף 6 לעיל, היא עומדת בניגוד לאמור בסעיף 8 (א) לחוק הירושה אשר קובע כך: **"הסכם**
3 **בדבר ירושתו של אדם ויתור על ירושתו שנעשו בחייו של אותו אדם – בטלים"**.
4
5 **לאחר עיון בטענות הצדדים, מצאתי כי הטענה לפיה הצוואה נחתמה בניגוד לסעיף 8 (א) לחוק** .57
6 **הירושה היא טענה שגויה הן מהבחינה המשפטית והן מהבחינה העובדתית ועל כן דינה להידחות,**
7 **ואפרט:**
8
9 **מן הפן המשפטי:**
10
11 בבע"מ 7468/11 פלוני נ' אלמונית (פורסם במאגרים, 3.7.12), התייחס כב' השופט הנדל להוראותיו .58
12 של סעיף 8(א) לחוק הירושה, אשר אינו מוכן להכיר בהסכמה בין שניים ביחס לגורל הירושה כלפי
13 מי מהם, לרבות ויתור על זכויות. כל זאת מאחר והגבלת חופש החוזים בגזרת דיני הירושה נועדה
14 להרחיב את חופש המוריש ומבלי לאפשר כי הסכם לעניין ירושה עתידית יגבילו בצורה ישירה או
15 עקיפה את יכולתו של המוריש לשנות מצוואתו. בית המשפט אינו מתעלם מהקושי להבחין בין
16 הדברים ומכל מקום נקבע כי **"על צד העורך הסכם ממון לדעת כי יהא עליו לערוך גם צוואה אם אין**
17 **הוא מעוניין בחלוקת רכושו בהתאם לחוק הירושה. הנה לנו צדו השני של המטבע, לפיו הבחירה**
18 **שלא לכתוב צוואה מותירה את החלוקה לירושה על פי דין..."**.
19
20 יצוין, כי שאלת משמעותו של סעיף 8 לחוק הירושה עמדה לדיון בבית המשפט העליון עוד **בע"א** .59
21 **682/74 יקותיאל נ' ברגמן**, פ"ד כט(2) 725, כאשר השופט חיים כהן קובע כי יש לפרשו על דרך
22 הצמצום לאור הגבלת חופש החוזים. עוד קבע כי יש להבחין בין "ירושה" לבין "עזיבון", דהיינו, בין
23 הזכות אשר מכוחה עובר העזיבון ליורשים וכאשר אין בסעיף האמור לאסור עסקאות בעזיבון אלא
24 רק בירושה, וכלשונו: **"מה שאסור הוא לפי סעיף 8(א) אינו הסכם הנוגע לעזיבון העתידי של**
25 **מוריש אשר עודנו חי, ובוודאי לא הסכם בדבר נכס מסוים מנכסי עזיבון. האיסור חל אך ורק על**
26 **הסכמי ירושה – והם אינם אלא הסכמים המתיימרים להעביר יורש מירושתו או לעשות ליורש את**
27 **מי שאינו יורש לא על-פי-דין ולא על-פי-צוואה ככתוב בחוק. המדובר הוא בהענקה או בשלילה של**
28 **זכות ירושה, ולא בעסקאות הנוגעות לנכסי עזיבון"** (עמ' 762).
29
30 עוד יש להפנות לד"נ 39/80 **ברדיגו נ' פרדלין** פ"ד לה (4) 197 ולדברי השופט ברק (כתוארו אז) כי .60
31 הביטוי האמור בסעיף 8(א) לחוק הירושה **"חל רק על הסכם, אשר הוראותיו הנורמאטיביות הן אשר**
32 **קובעות, כי זכות עוברת מאדם לרעהו עם מותו של הראשון..."** (עמ' 216). הגם שכך, בהמשך דבריו
33 בעמ' 217 נקבע כי **"גישתי האמורה מבוססת על ההנחה, כי ההסדר, שנעשה בין הצדדים, הוא**
34 **בתום-לב, והרי הוא מייצג אינטרס כלכלי בריא. לא כן הדבר, אם מטרתו היחידה של ההסדר היא**
35 **עקיפתו של סעיף 8(א) לחוק הירושה. על-כן, אם יוכח, שהצדדים מלבישים מטרת העברה בלשון**
36 **התרבות, יהא מקום לשלול אכיפה זו של החוק"**.
37

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 יישום וקביעה של מהות עסקה כהסכם ירושה "המתיימר להעביר שאר היורשים מירושתם..." 61.
2 ניתן למצוא בע"א 689/82 וייס נ' מילר פ"ד לט (3) 309 ; 315.
3
4 62. בנסיבות ענייננו, אין מקום לקיים דיון נפרד בשאלת תוקפו ומהותו של סעיף 6 להסכם משנת 2009
5 כהסכם ירושה אם לאו, אלא לנוכח קיומה של צוואה שנערכה לאחר ההסכם משנת 2009 הדיון
6 מתמקד בשאלת תוקפה של צוואת המנוח בלבד. במסגרת זו, יש לבחון האם הצוואה נערכה מרצונו
7 החופשי והאמיתי של המצווה והאם נפלו פגמים ברצונו של המנוח לצוות ואין רלבנטיות לשאלת
8 תוקפו של ההסכם כהסכם בדבר ירושתו של אדם.
9
10 63. יצוין, כי ככל שהיה מתעורר הדיון הנ"ל וככל שבסופו של יום בית המשפט היה מחליט כי אכן מדובר
11 בהסכם בדבר ירושתו של אדם, אזי הנפקות היא בביטול אותו סעיף בלבד, ואין בכך כדי לגרוע
12 מהצורך לדון בשאלת תוקפה של צוואת המנוח בהתאם לעילות הפסלות בחוק הירושה, כפי שנעשה
13 בענייננו.
14
15 מן הפן העובדתי :
16
17 64. הנתבעות לא הוכיחו קשר ו/או זיקה בין הוראת התנאי בסעיף 6 להסכם משנת 2009 לבין עריכת
18 הצוואה שנערכה כחודש ימים לאחר מכן, כך שלא הוכח קשר סיבתי בין סעיף 6 להסכם משנת 2009
19 לבין עשיית הצוואה. יתרה מכך, הן עורכת הצוואה והן התובע העידו המנוח מעולם לא דרש מהתובע
20 את ביצוע הוראת סעיף 6 להסכם משנת 2006, כך שבפועל סעיף זה לא בוצע. כך העידה על כך עורכת
21 הצוואה :
22
23 "ש : תאמרי לי בבקשה מה ידוע לך לגבי הרישא של הסעיף הזה. האם ומתי אי פעם ש'
24 דרש מר' להעביר את הזכויות בדירה העליונה על פי החוזה המקורי על שמו, זאת
25 השאלה.
26 ת : אף פעם.
27 ש : אף פעם.
28 ת : ומאז שחתמתי על הצוואה גם לא ראיתי לא אותו ולא את אחיו, לא ראיתי לא שמעתי
29 לא דיברתי, לא היה לי שום קשר" (עמ' 37, ש' 18-24).
30
31 וכך, העיד התובע :
32
33 "ת : ר' מתחייב כי אם ש' מכל סיבה שהיא ידרוש מר' העברת הזכויות בדירה העליונה
34 על פי החוזה המקורי. מתחייב ר' לבצע את העברת הזכויות",
35 והבעלות, תמשיך, והבעלות בדירה העליונה ?
36 ש : "והבעלות בדירה העליונה על שם ש'".
37 ש : כלומר הוא יכל לדרוש את החוזה המקורי לפי מה שכתוב פה.
38 ת : הוא יכל לדרוש, אבל הוא לא דרש.
39 ש : הוא לא דרש ?
40 ת : ש' לא דרש.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 ש: לא דרש?
2 ת: הוא לא דרש כי הוא לא רצה אדוניי" (עמ' 116, ש' 28- עמ' 117, ש' 4).
3
4 ובהמשך:
5
6 י"ת: יש לי הסכם פה, אני צמוד להסכם הזה. ש' לא דרש מעולם וככה הוא רצה שזה
7 יישאר.
8 ש: כן.
9 ת: כן.
10 ש: אני שואל שאלה אחרת, אני אומר בהסכם הזה כתוב שההסכם הקודם תקף, הוא
11 יכול לדרוש בכל עת. עזוב את הצוואה עכשיו, אם הוא דורש,
12 הוא יכול לדרוש, אבל הוא לא דרש.
13 ש: (מדברים ביחד),
14 ת: אני אומר לך שהוא לא דרש.
15 ש: אני שואל אותך שאלה אחרת, אתם בעצם בהסכם הזה השארתם את כל הזכויות
16 שיש לו בהסכם הישן, יכול בכל עת לדרוש את הזכויות נכון? נשאר אותו דבר.
17 ת: לא.
18 ש: כתוב.
19 ת: לא, כתוב שאם הוא ידרוש, אם הוא ידרוש אז הוא יקבל. הוא לא דרש.
20 ש: אוקיי.
21 ת: הוא לא דרש.
22 ש: עכשיו תראה, ואם הוא היה דורש היית חייב להעביר לו את הזכויות?
23 ת: ואחי לא דרש, בכוונה הוא לא דרש את זה, כי הוא לא רצה לתת לאף אחד שום דבר.
24 ש: רק לך.
25 ת: כשהבת שלו הכניסה אותו ל300 אלף שקל חוב, מי היה משלם? איפה הייתה גברת
26 מ'
27 ש: תגידי לי שאלה אליך,
28 ת: שהיא עם הבן שלה תעזור להוציא את ש' מהבור שהוא נפל. עכשיו יש לה כסף
29 לעורכי דין, אבל איפה שהיא הייתה צריכה להוציא את ש' היא אמרה שיש לה
30 אהבה גדולה איתו. מתי שאחי סבל אני הייתי צריך תמיד להוציא אותו" (עמ' 120,
31 ש' 15 – עמ' 121, ש' 8).
32
33 תימוכין לעדויות אלו, ניתן למצוא בעובדה, עליה אין חולק, כי רישום הזכויות בבניין מעולם לא
34 שונה ונותר על שם התובע בלבד החל ממועד העברת הזכויות בשנת 1999 ועד למועד פטירת המנוח.
35
36 בהקשר זה אציין כי גם טענת הנתבעות לכך שמדובר בצוואה שאינה מעשה אישי כנדרש בסעיף 28 .65
37 לחוק הירושה, שכן נערכה מכוח סעיף 6 להסכם משנת 2009 - דינה להידחות. בסעיף 3 לצוואה ציווה
38 המנוח באופן מפורש "הריני מצווה בזה כי זכותי לשנות צוואה זו או להוסיף עליה אך כל עוד לא
39 אעשה כן תישאר צוואה זו בתוקפה", כך שהיתה קיימת בידי המנוח הזכות לשנות את צוואתו בכל
40 עת, אולם המנוח לא עשה כן.
41

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 66. יצוין, כי גם עורכת הצוואה העידה כי לא היתה כל מניעה מטעם המנוח לשנות ו/או לבטל את צוואתו
2 במשך תקופה של 7 שנים עד למועד פטירתו. כך מתוך עדותה:
3
- 4 "ת: אני רק יכולה להגיד לך שהוא היה אדם צלול, הוא נפטר 7 שנים אחרי שהוא חתם, או
5 9 שנים,
6 כן, ש:
7 ת: הוא לא יכול היה בכל השנים האלה לשנות את הצוואה? איפה זה כתוב בהיסטוריה?
8 ש: אז אני אענה,
9 ת: וגם אפילו כתוב פה" (עמ' 34, ש' 29 – עמ' 35, ש' 1).
- 10 67. אשר על כן, דין הטענה בדבר היות הצוואה עומדת בניגוד לסעיף 8 (א) לחוק הירושה ו/או כי הצוואה
11 אינה מהווה מעשה אישי של המנוח כנדרש בסעיף 28 לחוק הירושה- להידחות.
12
13
- 14 הטענה לפיה הצוואה נערכה מחמת אונס ו/או איום ו/או כפייה ו/או מרמה ו/או השפעה בלתי
15 הוגנת:
16
- 17 68. כבר עתה יאמר כי הנתבעות לא הניחו תשתית משפטית ו/או עובדתית ולו לכאורית בנוגע לטענה
18 לפיה הצוואה נערכה מחמת אונס ו/או איום ו/או כפייה ו/או מרמה. מדובר בטענות כבדות משקל
19 אשר היה על הנתבעות להוכיחן בראיות ממשיות, וזאת לא נעשה. על כן, נתמקד להלן בטענת
20 הנתבעות בנוגע לקיומה של השפעה בלתי הוגנת ו/או מעורבות פסולה בעריכת הצוואה בלבד
21 ובהתאם לקריטריונים שנקבעו בפסיקה.
22
23 טענת ההשפעה הבלתי הוגנת:
24
- 25 69. בע"א 2500/93 שטיינר נ' המפעל לעזרה הדדית של ארגון עולי מרכז אירופה, פ"ד נ (3) 338, 344
26 קובעת השופטת בינייש כי על קיומה של השפעה בלתי הוגנת ניתן ללמוד מגורמים שונים ומשתנים:
27 מצבו הפיזי של המצווה, מצבו המנטאלי והנפשי, מידת חולשתו וסוג התלות שהוא תלוי בזולת,
28 בדידותו וניתוקו מאנשים אחרים, מערכת הקשרים בינו לבין האדם שהוא נזקק לו וקשריו עם
29 אחרים. כל אלה יש בהם, לדבריה, כדי להשפיע על מידת השתעבדות רצונו ואובדן השליטה של
30 המצווה או על חשש מפני קיומו של מצב שכזה. השופט מצא בדנ"א 1516/95 מרום נ' היועץ המשפטי
31 לממשלה, פ"ד נב (2) 813 (להלן: "פרשת מרום") מסכם את אבני בוחן שיש בהן לדעתו כדי לסייע
32 לבית המשפט להכריע בדבר קיומה של השפעה בלתי הוגנת, ואלו הם:
33
34 70. תלות ועצמאות – השאלה האם המצווה, בתקופה הרלוונטית לעשיית הצוואה, היה עצמאי הן
35 מהבחינה השכלית-הכרתית והן מהבחינה הפיזית. ככל שהמצווה היה עצמאי יותר באותה תקופה
36 מכל אחת משתי הבחינות האמורות תתחזק הנטייה לשלול את קיומה של תלות המצווה בנהנה
37 ולהיפך.
38
39 71. תלות וסיוע – מקום בו מתברר כי המצווה אכן לא היה עצמאי ועקב כך נזקק לסיוע הזולת, מתעורר
40 צורך לבחון אם הקשר שהתקיים בינו לבין הנהנה התבסס על מתן הסיוע שהמצווה נזקק לו: אם

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 היה זה הנהנה אשר סייע למצווה להתגבר על קשייו ומגבלותיו, ייטה בית המשפט לקבוע שהמצווה
2 היה תלוי בנהנה.
3
4 קשרי המצווה עם אחרים – ככל שיתברר, כי בתקופה הרלבנטית לעריכת הצוואה היה המצווה
5 מנותק לחלוטין מאנשים אחרים או שקשריו עם אחרים היו מועטים ונדירים, תתחזק ההנחה בדבר
6 תלותו של המצווה בנהנה ללא קשר לגורם או לסיבה שהביאו לבידודו.
7
8 נסיבות עריכת הצוואה – היה הנהנה מעורב בעשיית הצוואה, בנסיבות בהן המעורבות לא עלתה כדי
9 זו הנדרשת להפעלתו של סעיף 35 לחוק הירושה יהיה במעורבות זו כדי להוות ראיה לכאורה לקיומה
10 של השפעה בלתי הוגנת או למצער שיקול רלבנטי להקמת חזקה בדבר קיומה של השפעה כזאת עליו.
11
12 אשר לשימוש במבחנים הללו, כמו גם במבחנים נוספים שנגזרים או מתחייבים מנסיבותיו של
13 המקרה הנדון, קובע השופט מצא כי הוא ייעשה בזהירות רבה, תוך הבנה שבתלות כשלעצמה, אין
14 משום ראיה מספקת לקיומה של השפעה בלתי הוגנת ואף לא להקמת חזקה בדבר קיומה. לא התלות
15 היא העיקר, אלא ההסתברות שהתלות שללה את רצונו החופשי של המצווה.
16
17 מן הכלל אל הפרט - לענייננו :
18
19 במקרה דנן, לאחר בחינת מכלול הטענות והראיות שהונחו לפני, מצאתי כי הנתבעות לא הצליחו
20 להרים את הנטל להוכיח קיומה של השפעה בלתי הוגנת של התובע על המנוח וזאת הן בהתאם
21 למבחנים שפיתחו בפסיקה לבחינת השפעה בלתי הוגנת והן בשים לב לנסיבות עריכת הצוואה. להלן
22 יפורטו הנימוקים ביסוד מסקנתי זו.
23
24 במקרה דנן, לא מצאתי כי מתקיימים מבחני פרשת מרום אשר יש בהן כדי לבסס קיומה של השפעה
25 בלתי הוגנת, כמפורט להלן ;
26
27 כך, למשל מבחן התלות והעצמאות: הנתבעות כלל לא טענו כי המנוח לא היה כשיר מבחינה
28 קוגניטיבית ונפשית לערוך צוואה או שמצבו הרפואי היא ירוד באופן שהיווה כר נוח להשפעת התובע
29 עליו וממילא לא הוגשו מסמכים רפואיים בעניין זה.
30
31 כך, למשל מבחן התלות והסיוע: לא הוכח כי התובע היה היחיד שסייע למצווה בכל צרכיו, אלא
32 להיפך לטענת הנתבעת 2 היא וילדיה סייעו למנוח רבות וכי המנוח התגורר בביתה משך שנים רבות.
33
34 כך, למשל, מבחן קשרי המצווה עם האחרים: לטענת הנתבעות, המנוח היה עמן בקשר טוב ולטענת
35 הנתבעת 2 אף התגורר בביתה במשך 26 שנים ועל כן מבחן זה לא מתקיים.
36
37 בהקשר זה יש לציין כי בנסיבות שבהן כשנה ושלושה חודשים בלבד טרם עריכת הצוואה, נאלצה
38 אמו של המנוח להגיש כנגד המנוח בקשה לצו הרחקה מחשש שיפגע בה לרעה ואף ניתן צו מניעה
39 בעבר, יש ללמד כי בניגוד לטענות הנתבעות, המנוח לא היה איש חלש אשר יכול להיות נתון להשפעה
40 בלתי הוגנת של איש, אלא להיפך. מדובר במנוח חם מזוג ואף אלים אשר ידע לעמוד על עמדותיו.
41

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

מבחן נסיבות עריכת הצוואה ושאלת מעורבות התובע בעריכתה:

- 1
2
3 81. בענייננו, יש מקום לבחון את נסיבות עריכת הצוואה ושאלת מעורבות התובע בעריכתה אם במסגרת
4 מבחן המשנה לבחינת קיומה של השפעה בלתי הוגנת ואם כעילה העומדת בפני עצמה.
- 5
6 82. ביסוד הוראת סעיף 35 לחוק הירושה מונחת חזקה חלוטה בדבר קיומה של השפעה בלתי הוגנת (ע"א
7 2500/93 בעניין שטיינר לעיל; ע"א 2098/97 בוסקילה נ' בוסקילה, פ"ד נה (3) 837). הסעיף קובע
8 שלושה מצבים חלופיים בהם תיפסל הצוואה בגין מעורבות הזוכה בעריכתה, ואלו הם: הוראת
9 הצוואה מזכה מי שערך אותה; הוראת צוואה מזכה מי שהיה עד לעשייתה; הוראת הצוואה מזכה
10 את מי שלקח באופן אחר חלק בעריכתה.
- 11
12 83. השאלה האם הזוכה נטל חלק בעריכת הצוואה, תיבחן לפי מידת המעורבות וחומרתה. ככל
13 שהמעורבות והפעילות של הנהנה כבדה יותר, גסה יותר, עמוקה יותר – תיפסל הצוואה. הצטברותם
14 של אירועים וזיקות שכל אחד מהם כשלעצמו אין בו כדי להציב תווית של נטילת חלק בעריכת
15 הצוואה, עשויה ליצור את אותה מעורבות בעריכת הצוואה שיש בה כדי לפסלה (ע"א 5869/03 חרמון
16 נ' גולוב תק-על 2004 (4) 154).
- 17
18 84. לא תוכנה של הצוואה הוא שקובע את קיומה של אי ההגינות שהשפעה, אלא הליכי עריכתה. השפעה
19 אפשרית נלמדת מהשתתפות בהליכי עריכת הצוואה. באין השתתפות, אין להסיק השפעה אפשרית
20 ממה שכתוב בצוואה עצמה, אפילו הוגדל בה חלקו של הנהנה (ע"א 750/90 כולל בית יהודה נ' גוטר,
21 פ"ד מה (1) 498, 502).
- 22
23 מן הכלל אל הפרט, לענייננו:
- 24
25 85. במקרה דנן, לא מצאתי כי נסיבות עריכת הצוואה מעידות על השפעה בלתי הוגנת של התובע על
26 המנוח ו/או מעורבות פסולה בהתאם לסעיף 35 לחוק הירושה, ואפרט;
27
28 86. תחילה, יצוין כי הנתבעות לא ידעו שהמנוח ערך צוואה ולמעשה אין להן כל ידיעה אודות נסיבות
29 עריכתה. כל טענותיהן של הנתבעות מתבססות על חשדות ו/או ספקולציות לפיהן לא ייתכן כי המנוח
30 יוריש את כל רכושו לתובע וכי לא ייתכן שידיר את בת זוגו הנתבעת 2 וצאצאיו מירושתו.
31
32 87. הנתבעת 1 העידה כי לא ידעה שהמנוח ערך צוואה והוא לא סיפר לה שערך צוואה (עמ' 53, ש' 28).
33 כל שהעידה הנתבעת 1 הוא שלא ייתכן שהמנוח יוריש את רכושו לתובע "השונא שלו" (עמ' 57, ש' 13).
34 כן העידה הנתבעת 1 שלא היו למנוח חובות (עמ' 64, ש' 30). יצוין, כי גם הנתבעת 2 העידה שלא
35 ידעה שהמנוח ערך צוואה (עמ' 80, ש' 27).
- 36
37 88. בנסיבות אלו, יש להידרש כאמור לראיות שהובאו מטעם התובע, קרי לעדות עורכת הצוואה, העדה
38 לצוואה וכן לעדות התובע, כמפורט להלן.
39

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 עורכת הצוואה העידה כי הצוואה נערכה ביוזמתו של התובע, הוא צלצל למשרדה ותיאם פגישה .89
2 ולאחר מכן הגיע למשרד ומאחר שהצוואה היתה מאד קצרה, אז היא הודפסה והמנוח חתם עליה
3 באותו מועד. עוד העידה עורכת הצוואה כי המנוח ביקש להוריש את כל רכושו לתובע והיה ברור כי
4 כל רכושו הוא הבניין. במענה לשאלה האם המנוח סיפר לעורכת הצוואה, האם יש לו בת זוג וילדים
5 ומדוע אינו מוריש להן, השיבה כי לאורך הסכסוך שהיה קיים ביניהם בקשר לזכויות בבניין היה
6 ברור לה כי המנוח מבקש להסדיר את הזכויות בבניין וכי מהבחינה הזו לא היה שום קשר לילדים
7 או לבת הזוג. עוד העידה עורכת הצוואה כי לאחר עריכת הצוואה, המנוח ו/או התובע לא שבו אליה
8 ולא שמעה מהם (עמ' 17 לפרוטוקול).
9
10 העדה לצוואה העידה כי המנוח הגיע פעמיים למשרד, פעם אחת הגיע לשוחח עם עורכת הצוואה .90
11 ופעם שנייה כדי לחתום וכי עורכת הצוואה שוחחה עם המנוח ארוכות לפני שערכה את הצוואה. כן,
12 העידה העדה כי התובע הגיע עם המנוח וחיכה מחוץ למשרד וכי המנוח רצה לתת לתובע את כל
13 הרכוש שלו וכשנשאלה באופן מפורש איזה רכוש, ענתה שהיה ברור שמדובר בבית (עמ' 143
14 לפרוטוקול).
15
16 התובע העיד כי המנוח ביקש ממנו שיקח אותו לעשות צוואה וכי ידע שהמנוח רוצה לעשות צוואה .91
17 לטובתו. התובע העיד כי לאחר שהגיעו לעורכת הצוואה היא אמרה לו להמתין בחוץ וכי לא שהה
18 בחדר ולא ידע מה המנוח עושה שם. עוד העיד התובע כי לאחר שהמנוח ערך את הצוואה, הוא נתן
19 לתובע עותק של צוואה ולדבריו: **"על יד האוטו, הוא בא עם הצוואה, נתן לי ואמר לי "תשמור את
20 הצוואה הזאת ר'. אני לא עשיתי צוואה לאף אחד ר', לאף אחד"** (עמ' 136-133 לפרוטוקול).
21
22 אמנם, בחקירתה של העדה לצוואה אל מול חקירתה של עורכת הצוואה נתגלו אי דיוקים בנוגע .92
23 למספר הפעמים בהן המנוח הגיע למשרדה של עורכת הדין לערוך צוואה (לטענת עורכת הצוואה פעם
24 אחת ולטענת העדה לצוואה פעמיים), אולם מצאתי כי מדובר באי דיוקים לא משמעותיים לנוכח
25 חלוף הזמן הרב ממועד עריכת הצוואה ובפרט לאור העובדה כי המנוח הגיע למשרדה של עורכת הדין
26 מספר פעמים קודם לכן לערוך את ההסכמים בין המנוח לתובע.
27
28 כך או כך, הן עורכת הדין, הן העדה לצוואה והן התובע העידו כי במועד עריכת הצוואה התובע הגיע .93
29 ביחד עם המנוח למשרדה של עורכת הצוואה וכי המתין מחוץ למשרדה וכן אין חולק כי במעמד
30 עריכת וחתימת הצוואה התובע לא היה נוכח בחדר.
31
32 בע"א 851/76, 160/80 **בנדל נ' בנדל**, פ"ד לה (3) 101, נפסק כי אם המצווה נפגש עם עורך הדין ומוסר .94
33 לו את הוראותיו, ניתן לרוב לגרוס, כי הפעלתנות הקודמת של הנהנה אצל המצווה אין בה משום
34 נטילת חלק בעריכתה, שכן שיקול דעתו העצמאי של עורך הדין והקשר הישיר שנוצר בינו לבין
35 המצווה, יש בהם כדי לנתק את הקשר בין אירוע העבר לבין פעולתו של עורך הדין ויש בהם כדי
36 ליצור התחלה חדשה בכל הנוגע לעריכת הצוואה.
37
38 כמו כן, בע"א 2098/97 בעניין **בוסקילה** לעיל, לא ראה בית המשפט בעובדות שהזוכה ליווה את .95
39 המנוחה למשרדו אל עורך הדין, ציין בפניו כי המנוחה מעוניינת להעביר אליו את כל רכושה, וזאת

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

1 כאשר המנוחה עצמה מתקשה לבטא בפני עורך הדין את רצונה ובכך שהזוכה אף נכח עת הגיעו
2 העדים לחתום על הצוואה משום מעורבות יתר פעילה כדי "נטילת חלק". בית המשפט הדגיש כי
3 העובדה שעורך הדין שוחח עם המנוחה ביחידות וניסה להבין ממנה מה רצונה והזוכה יצא מן החדר
4 בעת שנחתמה הצוואה בפני שני העדים מלמדת כי בשלבים המכריעים של עשיית הצוואה לא היה
5 הנהנה מעורב.

שאלת הגיונה של צוואה :

11
12 96. בפרשת מרום מפנה כב' השופט מצא למבחן הגיונה של הצוואה. על פי מבחן זה, בכדי לקבוע האם
13 הצוואה משקפת את רצונו האמיתי של המצווה, יש לבחון האם הצוואה סבירה על פי הבנת השופט
14 את הגיונו של המצווה. השופט יוכל לבחון זאת באמצעות הראיות המובאות לפניו :

15 "מן הראיות הבאות לפני בית-המשפט, במסגרת הדיון בתוקפה של הצוואה, קרוב
16 שתצטייר בפניו תמונת חייו של המצווה עובר לכתובת הצוואה, קשריו החברתיים, ערכיו
17 והעדפותיו; ויעלה בידו לבדוק אם הצוואה, מנקודת מבטו המשוערת של המצווה, נראית
18 לכאורה הגיונית. תשובה חיובית לשאלה זו תחזק את ההערכה כי הצוואה משקפת את
19 רצון המצווה... מנגד, כאשר תוכן הצוואה נראה בלתי סביר, יש מקום לבדוק היטב את
20 כשרות הצוואה..." (שם, בעמ' 844).

21
22 97. במקרה דנן, התובע העיד על מערכת היחסים המורכבת בינו לבין המנוח, על כך שהיו שני אנשים
23 שונים, מנוגדים, על כך שהמנוח היה אדם עצבני מאד, כוחני, אלים, שאף איים לפגוע בו בשל הסכסוך
24 על הרישום בבניין, אולם בד בבד העיד התובע כי למרות הסכסוך והאיבה ביניהם, המנוח אהב אותו
25 והוא אהב את המנוח ואף הגיעו לשלום ביניהם וערכו הסכמים משנת 2006 ו-2009 אשר נועדו
26 להסדיר את הזכויות בבניין אשר היווה סלע המחלוקת ביניהם. כך, מתוך עדות התובע:

27 "ת: אני לא לקחתי לו את הבניין.

28 ש: אתה כותב את זה.

29 ת: אדוני אמא שלי העבירה את הבית על השם שלי.

30 ש: אתה כותב את זה.

31 ת: ההורים שלי עבדו קשה מאוד בשביל הבית הזה.

32 ש: אבל הוא רצה להרוג אותך בגלל זה, הוא הרגיש גזול.

33 ת: הוא היה עצבני, אחי היה עצבני, עצבני. אבל אחי אהב אותי אהבת נפש ועובדה

34 שהוא עשה את הצוואה בשבילי ולא לאף אחד אחר, והוא אמר לי את זה. אני יכול

35 להישבע כאן על התנ"ך, אני יכול להישבע בכל דבר שיקר לי שאחי לא רצה שהבית

36 הזה ייפול לידיים של זרים. גם על הסעיף הזה שאם הוא ידרוש שאני אעביר לו,

37 הוא אמר לי "ראובן תשאיר את זה ככה שיהיה".

38 ש: כן. תראה מה שאני רואה פה בכל מה שעשיתם שבעצם הבניין נשאר שייך לש', רק

39 אתם ניסיתם שלא יעקלו אותו. רציתם לבטל את הערת האזהרה אולי שלא יעקלו

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 לו, אבל בהסכם ביניכם נשאר שיכול לבנות, שהוא מקבל את השכירות, אם הוא
2 ירצה גם ירשום את זה שמו, הבניין נשאר שלו. נכון?
3 לא נכון. ת:
4 איך לא נכון? ש:
5 אחי רצה שאני יציל את הבית של ההורים, את בית הילדות שלנו" (עמ' 131, ש' 1-
6 18). ת:
7
8 גם עורכת הדין העידה על מערכת היחסים בין התובע למנוח ועל כך שחרף הסכסוך ביניהם בגלל .98
9 הרישום בבניין הם הגיעו לשלום ולמערכת היחסים טובה ביניהם. כך מתוך עדותה:
10 הרי אתה מיתמם, ת:
11 אני באמת שואל. ש:
12 הרי אתה יודע, ת:
13 לא, אני לא יודע, ש:
14 אז אני אסביר לך אם אתה שואל. ת:
15 נו, ש:
16 הבית הזה היה רשום על שם ר'. היה ביניהם סכסוכים בגלל העניין הזה שזה רשום ת:
17 על שם ר' ובסופו של יום הם הגיעו, הם הגיעו לשלום ולמערכת יחסים טובה וזה היה
18 מובן מאליו שהבניין, שאותו רשום על שם נשאר, זה הכל" (עמ' 24, ש' 15-25).
19
20 בנוסף, העיד התובע כי למרות היחסים המורכבים בין הצדדים, בשנת 2009 כאשר המנוח נקלע .99
21 לנסיבות קשות ונקלע לחובות כבדים בעקבות התנהלותה הכלכלית של בתו הנתבעת 3, היה זה
22 התובע בלבד אשר סייע למנוח לחלץ אותו מהתסבוכת הכלכלית אליה נקלע.
23
24 בחקירתו, התייחס התובע לנסיבות שהובילו לעריכת ההסכמים בין הצדדים ובפרט ההסכם משנת .100
25 2009. כך מתוך עדותו:
26
27 .. עכשיו תראה, מה זה העיקול שהוטל עליו ב2009? על הערת האזהרה? מה? ש:
28 הייתה, היה עיקול על הבית, ת:
29 על החלק שלו. לא על שלך, על שלו. ש:
30 היה עיקול על הבית הזה של ההורים. ת:
31 כן? ש:
32 העיקול הזה נוצר מחוב של הבת שלו, שהוא היה ערב על הבת שלו והיא גרה מספר ת:
33 שנים, נ' ק', בלי לשלם את השכירות.
34 הבנתי. ש:
35 ואז, אז הייתה תביעה לאחי בסך של מעל 300 אלף שקל, אדם שאין לו הכנסות, חי ת:
36 מביטוח לאומי, מ2000 שקל של ביטוח לאומי ומכסף שאני נתתי לו. פתאום הוא
37 מצא את עצמו בחוב כזה והתחיל לצעוק ולהרביץ עם אגרופים לראש שלו. והתחיל
38 להגיד "ראובן תציל את הבית של ההורים, תציל את הבית של ההורים".
39 לבטל את הערת האזהרה שלא ייתפסו את הבית? ש:
40 אני נכנסתי לתמונה ואני שילמתי לבעל הדירה 135 אלף שקל שיש לי, שיש לי את ת:
41 זה פה בתיק.
42 הבנתי. ש:

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 ת: 135 אלף שקל שילמתי והערת האזהרה בוטלה וגם העיקול בוטל.
 2 ש: הבנתי. הערת אזהרה בוטלה כדי שלא יוכלו לתפוס את הבניין גם נכון? שלא יוכלו
 3 לקחת את הבניין?
 4 ת: מה?
 5 ש: הערת האזהרה, את הערת האזהרה, עיקלו את הערת האזהרה שלו. אם היו
 6 ממשיכים עם העיקול על הערת האזהרה היו לוקחים את הבניין נכון?
 7 ת: כן, כן.
 8 ש: אז ביטלתם את ההערה שלא יתפסו את הבניין?
 9 ת: זה מה שהיה הרצון של אחי.
 10 ש: בסדר גמור.
 11 ת: זה מה שהיה הרצון. הוא ביקש אותי שאני אעזור לו ולא יכולתי שלא יעזור לו (עמ'
 12 122, ש' 32-4).

- 14 101. כאמור, במהלך חקירתו של התובע צורף תצהיר נושא תאריך מיום 4.1.09 (בימ"ש/2). יצוין, כי הגם
 15 שהנתבעות טענו כי מדובר בתצהיר פיקטיבי אשר נערך לאור חובותיו של המנוח ונועד להבריח את
 16 הזכויות של המנוח בבניין מצד ג', לא ניתן להתעלם מכך שמדובר בתצהיר מפורט ביותר אשר מפרט
 17 את השתלשלות העניינים ומחזק דווקא את טענות התובע לפיהן כשהמנוח היה שרוי במצוקה
 18 כלכלית קשה, הוא פנה להסתייע בתובע על מנת שיעזור לו ואף הדגיש כי פנה לתובע משום הגיע
 19 למסקנה כי הוא היחיד אשר יכול לסייע לו. כן, לא ניתן להתעלם מכך שבמסגרת התצהיר המנוח
 20 מציין באופן מפורש כי ילדיו (בנו ז"ל והנתבעת 3) הם שסיבכו אותו כלכלית ואף אינו מזכיר כלל את
 21 הנתבעת 2. להלן הסעיפים הרלבנטיים מתוך התצהיר:

22 12. בני [] שהיה נרקומן במשך שנים רבות הצליח במהלך השנים לסבך אותי
 23 כלכלית והשאיר אותי ללא פרוטה. לפני מספר חודשים נפטר בני [] כשהוא בן
 24 41 שנה בלבד.

25 13. בתי [] הסתבכה אף היא מבחינה כלכלית, היא התגרשה ונותרה עם 3 ילדים
 26 אשר עליה לפרנסם. בצר לי ובלחץ של בתי חתמתי כערב על חוזה השכירות
 27 לפיו שכרה בתי בית ברח' ג [] מבעליו עו"ד [] ואשתו
 28 [] דמי השכירות עפ"י חוזה השכירות היו כדלקמן: בשנה הראשונה
 29 \$ 1,150.- לחודש, בשנה השניה \$ 1,200.- לחודש ו- בשנה השלישית
 30 \$ 1,250.- לחודש. רצ"ב חוזה השכירות מסומן ת/4. ידעתי כי הערבות היא על
 31 \$ 40,000.- ש בלבד.

32 14. אני לא ידעתי במהלך השנים כי בתי לא פרעה בדיוקנות את דמי השכירות וכי
 33 הצטבר חוב גבוה. עו"ד [] לא פנה אלי לידע אותי על כך ומובן שלא הייתי
 34 מסכים שיאריכו את תקופות השכירות וחוב דמי השכירות יגדל, כשאני ערב
 35 לחובות אלו.

36 15. עו"ד [] הגיש תביעה בסדר דין מקוצר בתיק אזרחי 13249/08. לפיו תבע את
 37 בתי וגם אותי כערב על סכום של \$ 208,000.-. אני לא קיבלתי את כתב
 38 התביעה, כנראה שהתביעה נמסרה לכתובת שלא התגוררתי בה כך שלא היה
 39 באפשרותי להתגונן כנגד תביעה זו.

40 16. גם כשנפתח תיק בהוצל"פ לא קיבלתי מסירה בגין פתיחת תיק זה ולפי בדיקה
 41 שערכתי המסירה נמסרה בבית של קרובת משפחה שלי שלא התגוררתי בו, ולא
 42 הגיעה לידי. רצ"ב צילום מאישור המסירה כחלק בלתי נפרד מתצהירי זה
 43 מסומן ת/6 החוב בתיק ההוצל"פ כיום הוא \$ 345,523.-, סכום שעוררתי,
 44 מנופח מאד ללא כל פרופורציה לחוב האמיתי.

45 17. אני טוען כי איני חייב כסף לעו"ד [] וכל התביעה הנ"ל הינה קנטרנית וחסרת
 46 תום לב. עו"ד [] ידע היטב כי בתי אינה יכולה לפרוע את חובותיה ומובן שלא
 היה צריך להמשיך ולהאריך לה את חוזה השכירות ומבלי לידע את הערבים.
 עו"ד [] ידע היטב את מצבי הכלכלי והבריאותי, היה אסור לו להמשיך ולהאריך
 את חוזה השכירות מבלי לקבל את דמי השכירות עבור התקופה שחלפה עד
 לחידוש החוזה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44

102. יצוין, כי הנתבעות לא הציגו כל ראיה שיש בה כדי לסתור את הדברים האמורים. אמנם, הנתבעות אישרו שהמנוח היה שרוי בחובות ומצבו הכלכלי לא היה טוב. אולם, בניגוד לטענת הנתבעת 2 לפיה גם ילדיה שלה עזרו למנוח, לא ניתן כל תימוכין לכך וילדיה של הנתבעת 2 אף לא באו להעיד על כך. בהקשר זה אציין כי הנתבעת 2 העידה שכל מה שידעה הוא שחצי בניין שייך למנוח אולם לא ידעה שנערך הסכם (עמ' 50, ש' 18-19); לא ידעה שהרישום של הבניין לא היה רשום על שם המנוח (שם, בש' 28-29); ולמעשה ידעה רק פרטים כלליים אודות הסכסוך בקשר לבניין, וכך גם הנתבעת 3.

103. בניגוד לטענת הנתבעות לפיה המנוח התכוון להוריש את רכושו לנתבעת 2 ולילדיו את רכושו, לא ניתנה כל אינדיקציה לכך. רצון זה לא עלה בשום צורה שהיא לא במסגרת ההסכמים בין הצדדים, לא במסגרת התצהיר שערך ואף לא במסגרת הצוואה שנערכה. מנגד, יש באמור בתצהיר הנ"ל כדי לחזק את המסקנה כי חרף מערכת היחסים הבעייתית בין הצדדים, המנוח החליט לערוך צוואה ולהוריש לתובע את כל רכושו מסיבותיו שלו וזאת על מנת להבטיח את עתידו הכלכלי היה קשה באותה עת.

104. כך, העיד התובע כשנשאל מדוע המנוח הוריש לו את כל רכושו:

ש" : אני אגיד לך, אני אגיד לך מה לא מסתדר לי. שאתה אומר "הוא נתן לי צוואה" כלומר הוא נתן לאח שלו צוואה ולא ליורשים שלו על פי דין, נגיד לצורך העניין הבת שלו. ואתה אחרי שהוא נפטר, שאתה לא יורש על פי דין, יש לו ילדה, יש לו אפילו ידועה בציבור, שאתה לא יורש על פי דין, לא מחכה חודש, לא מחכה חודשיים, לא חצי שנה, לא שנה ולא מגיש את הצוואה שלך.

ת: : תגיד לי אחי חייב לתת ליורשים? אחי, אחי רוצה לתת למי שהוא רוצה לתת. הוא לא חייב לתת לא לבת שלו, שהכניסה אותו לחוב של 300 אלף שקל והיא זזה, היא זזה, ואני ראיתי את אחי באיזה מצב, עם אגרופים הוא מרביץ לראש שלו.

ת: ...
ת: : אני רוצה להגיד לך, בגלל האגרופים האלה באותם הימים אחי אושפז כמה ימים בבית חולים. אני ואשתי כל בוקר היינו שם. אחי כמעט איבד את החיים שלו.
ש: : אבל אתה עונה לי על משהו שאני לא שואל.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

- 1 ת: בגלל החוב הזה אחי איבד את החיים שלו" (עמ' 138, ש' 20-6).
- 2
- 3
- 4 105. כן, אין חולק כי בפועל רישום הזכויות בבניין שהיה בבעלות ההורים המנוחים לא שונה עד למועד
- 5 פטירת המנוח וכי המנוח לא נקט בכל הליך לביטול העברת הזכויות בבניין ללא תמורה מאמו של
- 6 המנוח לתובע אלא העדיף משיקולים שלו לערוך הסכמים שונים עם התובע על יסוד כך שהזכויות
- 7 בבניין רשומות על שם התובע ובאופן שיובטחו למנוח זכויות בבניין לרבות הכנסה חודשית קבועה
- 8 מהתובע. גם בכך יש כדי לחזק את המסקנה כי המנוח רצה לערוך צוואה לטובת התובע על מנת
- 9 להבטיח כי ימשיך לקבל הכנסה חודשית קבועה כאמור שתסייע לו להיחלץ מהתסבוכת הכלכלית
- 10 אליה נקלע ותבטיח את עתידו הכלכלי.
- 11
- 12 106. כך מתוך עדות התובע:
- 13
- 14 ש: לא, שאלתי אם זה היה הכי חשוב לו הבניין הזה. הוא כמעט רצח אותך בגלל זה
- 15 אתה אומר נכון?
- 16 ת: זה לא זה מה שהיה חשוב לש'. לש' היה חשוב שיהיה לו כסף למחייה. לא היה לו
- 17 כסף למחייה (עמ' 123, ש' 14-11).
- 18
- 19 וכן:
- 20
- 21 ת: (מדברים ביחד), אם אחי היה רוצה, היה לאחי 7 שנים זמן, 7 שנים זמן לדרוש ממני.
- 22 ש: למה לאחיך,
- 23 ת: אחי לא רצה. 7 שנים הוא לא שינה. הוא גם במשך 7 שנים יכול לעשות 20 צוואות.
- 24 לא', לחברים שלו, לבת שלו, הוא לא עשה לאף אחד, והוא אמר לי את זה. הוא אמר
- 25 לי "ר' לא עשיתי צוואה לאף אחד, רק לך ואתה תשמור על הבית של ההורים כל
- 26 החיים".
- 27 ש: כן. תגיד לי, לאחיך מגיעה חצי מהשכירות של הבניין ב2009,
- 28 ת: לא מגיע לו חצי מהשכירות. כל הבניין על השם שלי. אני עזרתי לאחי, אני לא יכולתי
- 29 לראות את אחי איך שהוא מתנהל, את המצב הקשה שלו.
- 30 ש: אז לקחת לו את כל השכירות ועזרת לו שנתת לו חצי? ...
- 31 ת: אדוני זה לא בניין שלו,
- 32 ש: אז למה נתת לו חצי שכירות אם זה לא שלו?
- 33 ת: אני נתתי לאחי מפני שאחי היה אומלל באותה תקופה.
- 34 ...
- 35 ת: כן, אני נתתי לו כל הזמן, גם לפני, גם לפני זה (מדברים ביחד),
- 36 ...
- 37 ת: אדוני גם לפני זה נתתי לאחי כספים.
- 38 ש: תראה אתה נתת לאחיך חצי מהשכירות לפי זה שחצי בניין שלו וכל ההסכמים
- 39 אומרים את זה.
- 40 ת: אדוני אחי קיבל ממני הרבה יותר כסף מהשכירות,
- 41 ...

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

1 ת: 135 אלף שקל אני שילמתי על החוב של הבת שלו.
2 ש: זה שנתיים שכירות.
3 ת: 5 שנים, 5 שנים,
4 ש: שנתיים שכירות.
5 ..
6 ת: והיא החתימה אותו, את אבא שלו, הבן אדם העני הזה והבנאדם המסכן שחולה
7 סוכרת ולב, היא ידעה הבת שלו. היא החתימה אותו על ערבות ולא שילמה כמה
8 שנים, 5 שנים. החוב הגיע מעל 300 אלף שקל.
9 ..
10 ת: איך אני יכולתי לראות את אחי שהוא מרביץ עם האגרופים בראש? בקושי אני
11 תפסתי אותו,
12 ..
13 ש: אחיך כותב ב2008 שאתה מנסה לגנוב לו את הבניין.
14 ת: אתה לא ראית את אחי באיזה מצב שהוא היה, אתם מדברים עורכי דין, אתם
15 מדברים כאילו שזה דבר פשוט.
16 ..
17 ת: (מדברים ביחד), אני ראיתי את אחי הולך ונעלם לי מול העיניים.
18 ..
19 ת: (מדברים ביחד) בשביל זה אני לקחתי חוב כזה ששנים שילמתי את זה, בשביל חוסר
20 האחריות של הבת שלו, מחתימה את אבא ולא משלמת שכירות" (עמ' 128, ש' 24-
21 129, ש' 34).
22
23
24 107. סיכומם של דברים, הלכה פסוקה היא כי אין די בחשש להשפעה בלתי הוגנת ו/או מעורבות פסולה
25 בעריכת הצוואה. יש צורך להניח תשתית ראייתית מוצקה מעבר לספקות וחשדות ולמעשה בענייננו
26 לנתבעות אין כל ידיעה אודות נסיבות עריכת הצוואה ואף לא ידעו על קיומה. גם לאחר שמיעת מסכת
27 הראיות, לא מצאתי כי הנתבעות הרימו את הנטל להוכיח כי הצוואה נחתמה בשל קיומה של השפעה
28 בלתי הוגנת ו/או מעורבות פסולה של התובע. להיפך, התרשמתי כי חרף מערכת היחסים המורכבת
29 והבעייתית של המנוח והתובע בזמן אמת התובע הוא היחיד שסייע למנוח להוציא אותו מהתסבוכת
30 הכלכלית אליה נקלע בשנת 2009. עוד שוכנעתי כי נושא רישום הזכויות בבניין היה בלב הסכסוך בין
31 הצדדים כאשר סכסוך זה הוסדר בשני הסכמים שערכו המנוח והתובע בשנת 2006 ובפרט בשנת 2009
32 כאשר המנוח לא הגיש תביעה כנגד אמו ו/או התובע בקשר לרישום הזכויות בבניין ולמעשה הזכויות
33 נותרו רשומות על שם התובע בלבד עד למועד פטירת המנוח. התרשמתי שלא מדובר במנוח חלש
34 אופי, אלא באדם כוחני שידע היטב מה הוא רוצה ושנושא הסדרת זכויות בבניין היו בראש סדר
35 העדיפויות שלו. עוד מצאתי כי הצוואה נערכה על ידי המנוח מתוך מודעות וצלילות דעת באשר
36 לתוכנה כאשר שיקוליו של התובע הינם סבירים והגיוניים לאור נסיבות חייו. יש בכל האמור כדי
37 לחזק את המסקנה לפיה רצונו של המנוח להוריש לתובע את הזכויות בבניין על מנת שהוא בעצמו
38 יוכל להמשיך וליהנות מזכויות אלו במשך ימי חייו, ללא כל קשר ו/או תלות לנתבעת 2 ו/או ילדיו
39 אלא להיפך, דווקא בשל התנהלותם בתקופה שבה נקלע לתסבוכת הכלכלית והקשיים שהיו לו בשנת
40 2009 כמפורט בתצהיר שהוגש.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

ת"ע 19-03-53265, ת"ע 19-04-57970
ת"ע 19-04-58014

עותק לפרסום

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32

סוף-דבר :

108. בנסיבות אלו, מכל הנימוקים שפורטו בהרחבה לעיל – אני מורה כדלקמן :

א התובענה לביטול צו הירושה - מתקבלת.

ב ההתנגדות שהוגשה לקיום צוואת המנוח – נדחית.

ג ניתן בזאת צו לקיום צוואת המנוח מיום 4.1.2010. תוגש פסיקתא לחתימתי.

ד הנתבעות 2-3 ישלמו לתובע את הוצאות ההליך בסך 35,000 ₪ בתוך 30 ימים מהיום שאם לא כן – יישא התשלום הפרשי הצמדה וריבית ממועד החיוב ועד התשלום בפועל.

ה ניתן לפרסם בהשמטת פרטים מזהים.

109. המזכירות תמציא את פסק הדין לב"כ הצדדים ותסגור את התיקים.

ניתן היום, ל' ניסן תשפ"ב, 01 מאי 2022, בהעדר הצדדים.

ורד שביט פינקלשטיין, שופטת